

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem čeku, uradu št. 13.633.

Naša narodna obramba.

Tesno v zvezi z našimi odnosi do Italije in drugih sosedov je vprašanje naše narodne obrambe. Mogli bi celo naravnost reči, da čim bolj je izdelana in čim bolj je organizirana nacionalna obramba naroda, tem korektnost, tem bolj prijateljski in pristranski so tudi njegovi odnosi z drugimi narodi. Je pač stara resnica, da uživa ugled samo tisti, ki se more braniti, in da se gre s prezirom mimo ali pa tudi preko tistega, ki je brez obrambe. To opazimo redno v vsakdanjem življenju, to pa je skoraj zakon v robatem življenju naroda.

Narodna obramba je zato kardinalno vprašanje vsakega naroda in brez nje je vsak narod zapisan pogubi.

Kako pa je z našo narodno obrambo?

Predvsem moramo konstatirati eno, da je naša narodna obrambna organizacija v negativnem oziru tako luksurizna, da si je ne more privoščiti noben drug narod.

Samo nam gre ta žalostna slava, da se tudi v narodno obrambnem delu delimo kot strankarji in da imamo celo strogo strankarska narodno obrambna društva. Niti Nemci, niti Italijani, ki morajo vsled silnega strankarskega boja segati celo po diktaturi, si takega luksuza ne morejo privoščiti. Ali pa si ga mi smemo?

Strankarstvo v narodnih obrambnih organizacijah priča, da mi narodne obrambe sploh ne razumemo, temveč da jo smatramo samo za tako važno kot kako drugo društvo, da smo tako celo v narodno obrambo zanesli »vereinsmajerjo«.

In vendar bi morala biti narodna obramba tako nad vsako debato, kakor je država, kajti nič manjšega pomena od države ni narodna obramba. Država je uradna najvišja organizacija naroda, narodna obramba pa njegova inoficielna, toda zato veliko bolj spojena z narodom in zato tista sila, ki črpa iz naroda tudi njegove najskrivnejše sile in jih potem oddaja narodu.

Zato je že v naprej vsaka narodna obrambna organizacija na napačni podlagi, če ni zgrajena tako, da more objeti v resnici ves narod. Zato pa je tudi vsaka strankarska narodna obrambna organizacija nezmisel.

Ampak ne samo zbirati vse sile naroda mora prava narodna obrambna organizacija, ona jih mora tudi po načrtu, po sistemu usmerjati k cilju, mora paziti, da se nobena narodna sila ne izgubi. Težišče vsake narodne obrambne dela je zato v njegovem vodstvu. Mi tega vodstva nikdar nismo imeli, niti v pokrajini, kjer nas je komanda »Volksrata« k temu silila.

In nimamo ga niti danes, pa čeprav ga danes posebno krvavo rabimo. Stevilčnost naših neprijateljskih sosedov, norost našega notranje-političnega drž. položaja, raztegnjenost naše fronte, vse to nas sila, da moramo ustvariti svoj Narodni svet. Mi moramo imeti institucijo, ki, priznana od vsega naroda, naravnost narekuje ono, kar je najnujnejše.

Ne delamo si nobenih iluzij in vemo, da je dobro delujoč Narodni svet nemogoč, dokler bo obvladalo naše javno življenje partizanstvo. Iz ozirov do narodne obrambe moramo zato to partizanstvo zrušiti, ker šele tedaj je ustvarjena podlaga za dobro narodno obrambo. In to bomo tudi dosegli, kakor hitro se z vso dušo oprimo narodno obrambnega dela. Resnični partizani še nikdar niso partizani in zato kličemo vsem, ki se jim gabi naše partizanstvo — vstopajte v narodno obrambno organizacijo!

Kakor se pri nas široki sloji ne zavajajo, da je država njih najboljša obramba, tako tudi ne razumejo, da je narodna obramba njih največji blagor. Ni jim zameriti, ker le prečesto so videli na naši narodni obrambi preveč parade in premalo dela.

Toda, če se more oprostiti posameznikom neumevanje narodne obrambe, se tega ne more oprostiti društvom in časopisom.

Živahnost v parlamentarnih krogih.

Interpelacija na vlado. — Ustvaritev opozicijskega bloka.

Beograd, 17. januarja. (Z) S sklicanjem finančnega odbora in narodne skupščine se je začelo v poslanskih klubih živahno gibanje, posebno v demokratskem. Včeraj je dospel v Beograd tajnik jugoslovenskega kluba dr. Kulovec, davi pa poslanec Pušenjak, ki se najbrže v kratkem sestaneta s predsednikom demokratskega kluba Ljubo Davidovičem, da se pogovore o političnem položaju. Gosp. Davidović je danes dopoldne del časa konferiral z zemljoradnikom Joco Jovanovićem o taktiki na prihodnjih sejah narodne skupščine. Glede poslanca dr. Kulovca se govori, da ima od dr. Korošca pooblastilo in navodila za nadaljevanje razgovorov z demokrati.

Beograd, 17. januarja. (Z) Danes dopoldne je zaradi seje finančnega odbora narodna skupščina malo oživela. V Beogradu se je zbralo že precejšnje število poslancev. V klubih v manjših skupinah živahno razpravljajo o političnem položaju in posebno o sporazumu z Italijo. Sotrudnik »Beograjskih Novosti« se je razgovarjal s poslanci federalističnega bloka (klerikali in muslimani) o vtisih, ki so jih na nje napravile vesti, da je dosežen sporazum z Italijo. Ti vtisi so prav mučni. Federalisti so nad sporazumom z Italijo silno ogorčeni, ker po njihovem mnenju sporazum zanemarija interese na severu in jugu. Klerikali in muslimani pripravljajo glede tega sporazuma ostro interpelacijo na vlado. Mnenja so, da je vsa opozicija, včevši demokrate, enodušno tega naziranja in čakajo samo, da se načelniki opozicijskih skupin zbere v Beogradu in potem sklenejo, kaj bi bilo podvzeti proti vladi. V muslimanskih krogih se je danes govorilo, da pride dr. Spaho še danes v Beograd. Njegov prihod se spravlja v zvezo s prihodom dr. Korošca in z naporom, da se ustvari opozicijski blok.

Davidovičevi naporu proti vladi.

Beograd, 17. januarja. (Z) Čim bolj se približuje sestanek narodne skupščine, tem bolj se v parlamentarnih krogih opaža vznemirjenje in nervoznost. Posebno velika pažnja se posveča kretanju opozicije, ki zaradi najnovejših dogodkov zavzema čim dalje odločnejše stališče proti vladi. Najbolj gledajo na Ljubo Davidoviča, ki se najbolj trudi za opozicijski blok. Njegov poset na dvoru je zelo simptomatičen. Verjetno je, da je Davidović prepričan, da je opozicijski blok narodna potreba. Namen poseta Davidovičevega na dvoru je bil preiskovati tudi ta, kroni pojasniti, da opozicijski blok ni naperjen proti pravici krona. Po tem posetu je Ljubo Davidović poročal članom svojega kluba. Demokrati menijo, da je bil rezultat tega poseta zanje prav povoljen. Davidović se je danes sestal z voditelji zemljoradniške stranke in se z njimi vnovič razgovarjal o možnosti, da se ustvari opozicijski blok, v katerega bi vstopile vse opozicijske stranke.

Nenaden prihod dr. Korošca.

Beograd, 17. januarja. (Z) Z jutranjim brzovlakom je dospel v Beograd dr. Korošec. Njegov nenadni prihod se spravlja v zvezo z namero jugoslovenskega kluba, da pride čimprej v stik z drugimi zastopniki opozicije in z njimi začne zaradi rešitve reškega vprašanja skupno akcijo proti vladi. Dr. Korošec je davi posetil ministra za zunanje zadeve dr. Ninčiča in se pri njem informiral o zvezi z Italijo. Dr. Spaho pride v Beograd jutri.

FEDERALISTI NEZADOVOLJNI Z RADIČEM.

Beograd, 17. januarja. (Z) Med federalisti se opaža veliko nezadovoljstvo proti Radičevi akciji v inozemstvu. Glede na intervju, ki ga je Radič dal dopisniku »Secola« in v katerem se je izjavil za revolucijo, se je neki klerikalni poslanec izjavil, da te Radičeve izjave ni vzeti resno, ker prihaja od neuravnovešenega človeka, ki lahko danes dementira to, kar je trdil včeraj. Radičevi zavezniki čimdalje bolj uvidevajo, da je Radič čimdalje večja ovira za vodstvo kake trezne politike.

KLERIKALNO BRATSTVO Z RADIČEVCI.

Beograd, 17. januarja. (Z) Po poročilih iz Ljubljane se pričakuje, da se klerikali in Radičevci odločijo ustanoviti opozicijski blok na omejenem temelju, ki bi vseboval program zakonov in uprave za tri do štiri leta. Tem skupinam je sedaj mnogo bolj kot kdaj prej ležeče na tem, da vržejo današnjo vlado.

Zboljšanje položaja sodnikov.

Zakonodajni odbor ugodil v polni meri zahtevam sodnikov.

Beograd, 17. januarja. (Z) Kakor smo izvedeli, bo zakonodajni odbor 21. t. m. postavil na dnevni red zakone o centralni upravi, o sodnikih in o ustroju sodišč. Zakon o centralni upravi bo še pregledala sekcija, plenum odbora pa bo nadaljeval z delom na obeh drugih zakonih, pri katerih je sekcija že dovršila svoje delo. Danes dopoldne je imel minister za pravosodje dr. Ninko Perić posvetovanje s predsednikom zakonodajnega odbora Markom Gjuričcem in s predsednikom sodniškega združenja Popovićem. Na tej konferenci, ki je trajala celi dve uri, se je

razpravljalo o sodniških plačah. V načrtu zakona, ki ga je izdelal dr. Ninko Perić, so se upoštevale vse zahteve sodnikov zlasti, kar se je prejemkov. Na današnjem posvetovanju se je doseglo soglasje v vprašanju sodniških plač. Pravosodni minister stoji na stališču, da je v tem pogledu treba sodnikom v polni meri ugoditi; zato bo to stališče zastopal tudi pred ministrskim svetom, kadar pride tam sodniški zakon na dnevni red. Brž, ko ministrski svet dovrši svoje delo, bo zakon izročen narodni skupščini.

Naši westfalski rojaki se vrnejo.

Beograd, 17. januarja. (Z) Na Westfalskem je okrog 40.000 naših državljanov, ki so bili že pred vojno poslani v tamonjskih rudarskih podjetjih. Zaradi velike rudarske krize v Nemčiji je obstanek naših izseljencev v Nemčiji postal skoro nemogoč. Na prošnjo zastopnika naših izseljencev na Westfalskem in našega konzulata, je ministrstvo za socialno politiko odobrilo kredit 200.000 Din za povratek naših državljanov v domovino.

Vsako društvo mora biti v službi narodne obrambe, vsak časopis mora biti njen sluga. To je zakon, čegar prekršitev meji na narodno izdajstvo.

Slabotna je danes naša narodna obramba, da postane boljša in resnična obramba, je namen teh skromnih vrstic.

IZDELOVANJE PODROBNOSTI SPORAZUMA.

Beograd, 17. januarja. (Z) V ministrskem predsedništvu se dovršujejo politične podrobnosti sporazuma z Italijo. Vojaški del sporazuma izdeluje glavni generalni štab. Govori se, da ima še ta mesec zunanji minister dr. Ninčič podpisati politični dogovor s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem. Zdi se, da se je g. Pašić v zadnjem trenutku odločil, da ne zapusti Beograda zaradi notranjih razmer. Vendar pa sestanek obeh ministrskih predsednikov ni definitivno stavljen z dnevnega reda in se domneva, da se morda vrši po podpisu sporazuma in po sestanku med kraljem Aleksandrom in kraljem Viktorjem Emanuelom.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 17. januarja. Vremenska napoved za 18. t. m.: Precej jasno, morda lahak jutranji mraz, podnevi južno vreme.

Porazen vtis sporazuma na Bolgarskem.

Makedonstvujušči rovarijo proti naši državi.

Sofija, 17. januarja. (Z) Vesti o sporazumu in zvezi z Italijo so izzvale v vladnih krogih in med makedonstvujuščimi veliko nerazpoloženje in strah. Vse do zadnjega časa niso hoteli verjeti, da bo spor z Italijo tako hitro in povoljno likvidiran. Še manj so mislili na kako zvezo z Italijo, nasprotno so bili pristaši Cankova in Todorova prepričani, da jih bo Italija, če nas oni napadejo, na kar so se dosedaj s polno paro pripravljali, podpirala, če ne že javno, pa vsaj tajno in diplomatsko.

Sofija, 17. januarja. (Z) Osrednji odbor makedonske revolucionarne organizacije je sklenil, da skliče na 18. in 19. t. m. v Sofiji veliko zborovanje. Na

to zborovanje so pozvana vsa bratstva. Makedonstvujušči so izdali naslednji proglas: Bratje Makedonci! Zaradi zverstev in okovov, ki davijo naše brate, je treba, da se sliši glas vseh Makedoncev v Bolgariji. Iz tega glasu naj vsi slišijo, da spada Makedonija Makedoncem in da v njej žive samo Makedonci, ki ne morejo več prenašati tujčevega jarma. Dalje se v proglasu pozivajo vsa bratstva, da se udeležijo zborovanja, na katerem naj pokažejo svojo moč, ki bo osvobodila njihove brate. Minister za notranja dela je navzlic temu, da so Makedonci izdali ta proglas, dovolil zborovanje.

G. Pucelj vstopil v zemljoradniški klub.

Beograd, 17. januarja. (Z) Predsednik jugoslovenske muslimanske organizacije dr. Mehmed Spaho je dospel v Beograd, ravno tako tudi poslanec Pucelj iz Ljubljane, ki je posetil predsednika narodne skupščine Jovanoviča in mu je naznanil, da je vstopil v zmislu sklepa med Samostojno kmetijsko stranko za Slovenijo in Zemljoradniško stranko v zemljoradniški klub. Potem je g. Pucelj obiskal zunanega ministra dr. Ninčiča, pri katerem se je informiral o sporazumu z Italijo.

Razdelitev države na oblasti.

Beograd, 17. januarja. (Z) Po sklepu ministrskega sveta se je včeraj začelo z likvidacijo pokrajinske uprave v Zagrebu. Veliki župani so podrejeni sedaj naravnost ministrstvu in morajo izvesti zakon o razdelitvi države na oblasti in zakon o samoupravnih oblastvih, nato pa morajo pripraviti vse za volitev oblastnih poslancev in sicer na podlagi volilnih imenikov, po katerih se bodo volitve vršile. Volilni tmeniki se morajo od 1. do 31. januarja popraviti ter sme vsakdo zahtevati, da bo vpisan v imenik. To smejo storiti tudi upravna oblastva. Prenos poslov na velike župane bo končan tako sredi prihodnjega meseca, ter se bodo mogle takrat že razpisati oblastne volitve. Ker pa mora po zakonu od dne razpisa pa do volitev preteči najmanj mesec dni, se sme pričakovati, da se bodo vršile volitve proti koncu meseca marca. Kar se tiče razdelitve države na oblasti, ki je na Hrvatskem že povsod izvedena, so bili vloženi razni predlogi, da se ta ali oni kraj prideli tej ali oni oblasti. Takih predlogov je mnogo, vendar se samo dva smatrata utemeljenim in jih bo tudi minister notranjih zadev Vujčić najbrže osvojil. En predlog, ki ga je včeraj neka deputacija že ponovno stavila ministru Vujčiću, je, da se otok Krk pripoji modruško - reški oblasti namesto Splitu, ki je mnogo oddaljenejši, kakor Karlovac. Drugi predlog je, da se Medjimurje priklopi Varaždinski oblasti, ker bolj gravitira proti Varaždinu, kakor proti Mariboru.

Obisk hrvatskih Sokolov v Beogradu.

Svečan sprejem v prestolici. — Poklonitev kraju.

Beograd, 17. jan. (Z) V petek 18. t. m. pridejo kot gostje v Beograd člani Jugoslovenskega sokolskega društva v Zagrebu in prirede v Narodnem gledališču svečano akademijo z izbranim sporedom. To je oni del hrvatskega Sokolstva, ki se je po ujedinjenju združil s srbskim Sokolskim društvom in s tem manifestiral svojo iskrenost in v vprašanju pravega narodnega edinstva. Beograd se pripravlja na svečan sprejem svojih bratov.

Zagreb, 17. januarja. (Z) Zagrebško sokolsko društvo odputuje nocoj v Beograd s kakimi 100 svojih članov. Jutri dopoldne bodo skušnje, popoldne pa bo sprejem na dvoru. Na dvor odidejo v spremstvu beograjskih sokolskih društev z godbo in s prapori. Kralju izroče spominsko knjigo za pre-

lonaslednika. Ta spominska knjiga, ki je izdelana umetniško v narodnem slogu, nosi podpise vsega sokolskega podmladka. Izrečna kraljeva želja je, da privede sokolstvo starešina Sokolskega društva I. v Zagrebu, profesor dr. Lazar Car. Po dosedanjem razporedu bosta priredila akademiji tudi kralj in kraljica. Po akademiji bo komerz. V soboto se Sokoli udeležijo svečanosti Bogojavljenja in odidejo na grob neznanega vojaka. Opoldne priredi občina mesta Beograd banket, popoldne pa bo razgled po mestu. Ob 11. se Sokoli vrnejo v Zagreb.

Razprava v angleški zbornici.

Angleži nezadovoljni s Francozi.

London, 17. januarja. (K) V debati na včerajšnji seji spodnje zbornice o odgovoru na prestolni govor, je po poslancu Mac Neillu ostro napadel vlado delavski voditelj Thomas Shaw. Rekel je, da se ne sme nadaljevati politika, ki je dovela do tega, da je sedaj več kot en milijon ljudi pod orožjem kot l. 1914. Shaw je obžaloval, da ni nič rečeno v prestolnem govoru o priznanju Rusije. Čimprej se sestavi vlada, ki bi izpremenila angleško politiko glede Rusije, tem bolje bo za Veliko Britanijo. Shaw je vprašal, ali se želi nadaljevanje politike, ki je spravila Anglijo do tega, da njen ugled vedno bolj pada.

Shaw je nadalje izjavil, da ni v klopet delavske stranke nobenega moža in nobene ženske, ki bi bile sovražniki Francije... Nasprotno, vsi si želijo, da postanejo odnosi do Francije čim pristranejši. Anglija pričakuje, da jo bodo pri razpravljanju o mednarodnih zadevah smatrali za enakopravno. To nikakor ne pomenja, da se antanta razbije, nasprotno, s tem bo postala še krepkejša. Sedaj pa se ne čuje nič več o kakem razmotrivanju o angleški izjavi glede nezakonitosti zasedbe Poruhirja po Franciji. Francoska politika glede Poruhirja ni prinesla tej deželi tega, kar je pričakovala. Francija ni dobila vojne odškodnine, ki jo zahteva. Evropa je danes od miru bolj oddaljena kot leta 1918. Koliko časa naj še traja to stanje? Francija ne more plačati Angliji dolgov, ker ne dobi ničesar od Nemčije, tako se mnogokrat čuje; vendar pa posojava Francija denar drugim državam za oboroževanje. Anglija mora na vse to opozoriti Francijo in ji reči, da ni to najboljše pot za zagotovitev miru.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

V Ljubljani.

Drama: Zaprto.
Opera: »Notredamski zvonar«. Red F. Kino Matka: »Skrivnost Rosette Lambert«.
Kino Ideal: »Strahote prirode«.
Kino Tivoli: »Bestija v ženi«. I. del. — Telefonski klic.
Kino Ljubli: »Noč karnevala« — Natalie Kovanko.

V Mariboru.

Narodno gledališče: »Lumpacij Vagabund«. Red F.

V Celju:

Mestno gledališče: »Svete«. Red B.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Sušnik na Mariljnem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

Dr. Albin Ogris:

Vse ostane pri starem.

V Angliji namreč. In to vseeno, pre-
vzame li Labour Party vladno samo ali pa
v koalicijski z eno ali obojema kriloma lib.
stranke. In če je ne prevzame, ostane še
posebej vse zopet pri starem. Ako se je
R. Macdonald zdelo potrebno, v govoru
v Albert Hall-u se posebej poudarilo, da je
nalil že mnogo vode v svoje vino, le ve-
ljal ta njegov proglas pač bolj konzervativ-
ni Common Wealth Union in drugim
vplivnim interesnim organizacijam, ki po-
kušajo vse, da zvedejo liberalce v koa-
licio s konzervativci (celo združenje v
eno stranko se je priporočalo) in prepre-
čijo vladno laburistov. Sicer pa ta proglas
ni bil nujno potreben, kajti, da mora biti
temu tako, sledi že čisto logično iz soci-
janega in organizacijskega značaja delavske
stranke, iz splošnih gospodarskih razlogov
in danih političnih postulatov.

R. Macdonald pravi, da je Labour Party
stranka idealistov. To je res, neglede
na to, da je idealistična sleherni stranka,
dokler se ne polasti državne oblasti. In
idealistična je skozi in skozi vsa zgodovina
politične (ne tudi strokovne) organizacije
angleškega delavstva, idealen je program
te organizacije in preidealistični so pred-
vsem njeni voditelji. Oziroma se za trenu-
tek na to zgodovina. Ko je po žalostnem
koncu heroične borbe chartizma pred pre-
teklega stoletja zavladalo v angleških de-
lavskih krogih razočaranje in apatija in so
se revolucionarna stremjenja umaknila
podrobnejemu delu v samopomoči in soci-
jalnemu zavarovanju, so nemški in franco-
ski voditelji kontinentalnega socialist. po-
kreta nad angleškim delavstvom jeli ob-
upavati. Izgledalo in prorokovalo se je, da
za socialistične ideje v Angliji ni plodne
zemlje. Tu (1881) je prenesel Henri George
svojo agitacijo iz Amerike v Anglijo, kjer
so našle njegove besede v nekaterih razumi-
skih krogih doživela uspeha. L. 1883 začel
prepričevali »Fabian Society« zemljo s
svoltni »tracts« (agitačno literaturo), usta-
navljajo se krogi mladih navdušencev,
gorečih za socialno preobrazitev države in
obstoječega reda in polagoma započne tudi
med delavstvom struja, ki se imenuje so-
cialistično, in program katere tvorijo čudna
zmes chartističnih tragedij, pravovernega
marksizma ter dosti pristnega angleškega
oportunitizma. Strugi se razcepi v več
vzporednih tokov in poleg njih nastanejo
novi. Voditelji tega gibanja (»Fellowship
of the new life«: tiho poetično-neprecizno
imenujejo svojo družbo) so širno sveta
prosluli literati, socialni umetniki in poli-
tični kritiki Carpenter, William Morris,
Havelock Ellis, Ramsay Macdonald, B.
Sawlow, Sidney Webbe, Graham, Wallis,
Sidney Olivier itd. Toda to gibanje ni in
ni moglo prenesti organizacijske discipline
in politični uspehi so bili za to dolgo te
notranji razcepljenosti primerni. Šele, ko
so se te stranke zgrnile v delavsko kon-
federacijo, zvano Labour Party (ki je to-
ra) bili strankarski blok nego homogene
stranka v kontinentalnem smislu), se pri-
čenja zmogljiva anabaza, ki je pri posled-
njih »trokrajnih volitvah« (three-cornered
contests) najbrž definitivno zakončila ero
angleškega dvostranskega sistema ter
zanesla tudi v angleško politiko sestav
koalicijskega kabineta.

Razorana od notranjih sporov in
močna v kritiki toda brez konstruktivnih
splošnosti in loveč se za priljubljenimi
gesli podvzema stranka topot konkretno
uresničevanje svojih zahtev. Ali jo čaka
ista usoda, kakor je doletela še vse radi-
kalno-demokratske stranke, na evropski
celini, da namreč odpove pri premagovan-
ju tehničnih težkoč, ki v silni meri
ovirajo udeležitev sleherne njene program-
ne točke in da jo v kratkem pomeščani
kompromisno ozračje v Westminsteru?
Verjetno je in pričakovati je, da se dogodi
tudi topot nekaj podobnega, kajti gibanje
sile parlamentarne vlade vodilo po vsem
svetu k istemu koncu.

Kaj namerava izvesti Labour Party?
Revizijo mirovnih pogodb, obvezno
razoroževanje, znižanje reparacij do meja

neške plačnine zmožnosti, izpolnitev dru-
štva narodov, neodvisnost Indije in Egipta,
progressivno oddajo premoženja (preko
5000 L), za odplačilo vojnih dolgov, zni-
žanje dohodninskega davka pod 500 L in
osvoboditev pod 250 L, državno pomoč
nezaposlencem, nacionalizacija železnice in
rudnikov, participacijo delavstva v obrat-
nem vodstvu in podjetniškem dobičku, od-
pravo stanovanjske krize I. dr.

Koliko verjetnosti je, da se posreči to
vse ali pa samo deloma?

V zunanji politiki angleški premier že
ni več absolutni diktator, kakor pred leti.
Na imperijalnih konferencah so si prilas-
tili premierji dominijonov v zunanji in
gospodarskih zadevah že toliko sodoče-
valnih pravic, da bo imel Macdonald (zlasti
glede Indije in Egipta) vezane roke. Ste-
žalji angleške zunanje politike so dobro
utrujeni že izza stoletij, vsaka vlada prede
to politiko po tradicijskih pravilih le s
spreminjalnimi se sredstvi in metodami.
Nadmočje na morju, svoboda pot v Indijo,
varnost morskih očin, ravnesje na evro-
pski celini, svoboda malih držav in to-
stran kanala ter trgovsko-financijska kontro-
la na svetovnih tržiščih, to so točke, ki jih
bo morala v zaščito Britanije izvajati tudi
Labour Party. Ker se pa dajo dandanes
te pridobitve ohraniti le s vojaško in fi-
nančno pripravljenostjo in so aspiracije
vseh drugih narodov danes egoističnejše
nego kedaj, na vojaškem programu ne
more bogve kaj izpremeniti še tako anti-
militaristična in pacifistična stranka.

Da bi bila delavska stranka sposobna
izvesti lastno rešitev repačnega problema
nikdo prav ne verjame. Labour Party raz-
polaga sicer z iniciativnimi politiki, ka-
terih intelektualni nivo daleč presega
povprečne zmožnosti politikov iz nasprotnih
strank, toda tem možem nedostaja
praktičnih izkušenj. Glavna plat repač-
nega vprašanja pa ni toliko političnega
kakor gospodarskega značaja. Kolikokrat
bi se bili Francozi že pobotali z Nemci, če
bi ne bil delal preglediv trdi orešek go-
spodarske politike, ki se zove: kako pre-
nesti mnogomilijardno imovino v posest
druga, ne da bi se prejemnik s tem ruinir-
al? Če bi kakšna strokovna komisija tudi
ugotovila meje nemške plačnine zmožnosti
in bi Nemčija zares izpolnjevala svoje ob-
veznosti, obstoja še vedno velika nevar-
nost, da povzročijo te premoženjske pra-
maknive silne krize in škode ne le v nem-
škem in francoskem, temveč tudi v angle-
škem gospodarstvu, kar se v manjši meri
itak že dogaja. Nemčija je bila n. pr. l.
1871 tuji kapitalov celotno potrebna in
vendar kakšne gospodarske tresljaje je
povzročil tedaj prenos borih pet franco-
skih milijard, in celó Dunaj, ki si je samo
domišljjal, da je soudeležan na zmagi pri
Sedan-u, je vsled te spremembe v premo-
ženjskih odnosih l. 1873 doživel gospodars-
ko katastrofo, vsled katere je še desetletje
bolehal gospodarski napredek cele države.
Francosko-nemški spor bo Labour Party
ublažila pač v toliko, v kolikor se obnese
praktična izvedljivost njenih gospodarskih
konceptov.

V državno-gospodarskem oziru lebdí
laburistom pred očmi teoretično tako
vabna, a praktično tako neudejstljiva (od
H. George-a prevzeta) »single tax« (edin-
stven davek). To zahtevno bodo morali
laburisti kaj naglo pozabiti. Znižanje do-
hodnine pa se bode dalo izvesti le v
mejah budžetnih nujnosti in s kompenza-
cijami z drugimi državnimi dohodki. An-
gleški davkoplačevalci kloni danes pod
davčnim bremenom bolj nego katerikoli na
svetu in ako naj se krijejo tudi izdatki
za podporo nezaposlencem in rešitev sta-
novanjske krize s stroški državne blaginje,
se bodo morali kriti seveda iz premo-
ženja drugih slojev, ki se bodo seveda
brnili do poslednjega in to tem lažje, ker
je laburistov le 192, vseh poslancev pa
516 in je programa razlika med kons. in
liberalno stranko sila majhna in praktično
brezpomenbna.

Sovjetska vlada premeča vse volaje,
ki govore poljsko, celo one, ki se nanašajo
v Sibiriji, na rusko-poljsko mejo. Vsi vola-
ški oddelki ob poljski meji imajo naročila,
da naj pazijo na gibanje poljskega obme-
nega volajstva. — Sovjetska vlada se je zelo
trudila, da reši poljska oficirja Večerkoviča
in Boginskih, ki sta bila obsojena na
smrt radi komunistične zarote in ker sta
organizirala požige vojaških skladišč na
Poljskem. Poudarila je, da zamenja ta dva
oficirja za svoje kaznjence, ki so poljske na-
rodnosti, kar pa je Poljska odklonila.

— Tujski promet v Rusiji. V Moskvi
so boljševiki ustanovili urad za tujski pro-
met, ki bo šel tujeem na roko v besedah
in dejanju. Izdelani so potovalni načrti v
rodovite stepe in bogate gozdove. Uradu
načeljuje Trockijeva sestra, gospa Kamenov.

Mariborsko gledališče. Molliere: »Na-
mišljeni bolnik«. V torek 15. t. m. je ma-
riborsko gledališče ponovilo že v lanski se-
zoni podano Mollierejevo komedijo »Nami-
šljeni bolnik« in sicer v deloma novi za-
sedbi. Uprizoritev je bila dobra in je po-
kazala v nekaterih detajlih napredovanje od
lanskega leta. Posebno g. Bratina (Argan)
je dobro rešil svojo nalogo. Do izraza so
prišle vse njegove dobre lastnosti. Odč.
Jelenčeva (Bellina) je pokazala, da napreduje,
vendar pa manjka njeni igri še vedno ena
finesa, ki izraža pravo ustvarjanje. Zelo
je ugajala zopet gđ. Kraljeva (Angelika),
enako gđ. Savinova, ki je zelo iskreno po-
dala malo naivno a obenem skrajno pored-
no Louisea. Ga. Buksekova (Tolnetta) je
pokazala, da zna resna umetnica tudi iz
služkinje napraviti velevažno vlogo. Sicer
pa so bili tudi vsi ostali na mestu, posebno
g. Grom (Diabolus), g. Tepavac (Berladi)
in g. Kovič (Tomaž Diabolus). Gledališče
je bilo priložnostno dobro zasedeno, le prve
vrste v parterju so zevale praznote. —

— Simfonični koncerti Muzike Dravske
Divizijske Oblasti pomenijo vedno lep do-
godek v muzikalnem življenju našega me-
sta. Odlikujejo se po raznovrstnosti in vest-
no sestavljenih sporedih, prinesli so nam
pa tudi že marsikatero novost iz slovenske
odnosno jugoslovanske glasbene literature.
Na koncertu, ki se vrši v pondeljek, izvajal
orkester med drugim tudi ouverturo ljub-
lanskega rojaka Mihevc, ki se je kot
skladatelj proslavil v tujni, predvsem v
Parizu. Občinstvo prosimo, da si omisli za
ta koncert vstopnice že v predprodaji, ker
je vsled sodelovanja čelista Tkalčiča vse-

Jugoslavija v pismih Angležinje.

Slučaj je nanesel, da sem obiskal
angleško znanstvo ravno v času, ko je
odpirala po daljšem potovanju svojo
pošto. Cel kup pism je bil pred njo in
velik del njih je bil posvečen edino-
javnim vprašanjem.

In ko je odpirala moja znanca pisma,
je obenem povedala na kratko vse-
bino pism, ki so se tikala Jugoslavije.
Vse polno zanimivosti je bilo v teh
pismih in mislim, da ustrežem vsej jav-
nosti, če povem par pismenskih novic.

Iz Clevelanda, središča ameriških
Slovencev, piše predsednica tamošnje
mesne knjižnice. Hotela bi naročiti ve-
liko množino slovenskih knjig in prosi
za naslov knjižarne. Amerikanci so namreč
spoznali, da sledi raznarodovanju
priseljencev nujno tudi njihova degen-
racija. Človek, ki se izneverí materin-
skemu jeziku in narodnim šegam, ta
človek je zatajil tudi vse ono plemenit-
no, kar mu je dala njegova mati na pot
skozi življenje. Zato so pričeli Ameri-
kanci delovati proti denacionalizaciji
priseljencev in zato so pričeli z usta-
navljanjem nacionalnih knjižnic za pri-
seljence. Dobro bi bilo, da bi si vzeli
amerikanci izkušnjo k srcu tudi naši
Italijani, ki imajo sicer tudi sami v tem
pogledu dovolj izkušenj, vsaj vedo sa-
mi, da so dosedaj denacionalizirali le
naše najslabše ljudi.

Iz Londona piše zopet druga prija-
teljica, da pride v Ljubljano marca ali
aprila meseca naš prijatelj Scotus Via-
tor. Pripravlja namreč veliko delo o
Jugoslaviji in razliki nekaj podatkov,
ki jih more dobiti le z osebnim opazo-
vanjem. Upajmo, da mu bo bivanje med
nami čim najbolj prijetno. Našemu pri-
jatelju pa smemo tudi iskreno čestitati,
ker njegova želja se je izpolnila in ljub-
ka hčerka se je oglasila v njegovih
listih.

Interesantno je tudi neko drugo lon-
donsko pismo, ki poroča, da so tudi v
Londonu doznali o Borovčevem brošuri
»O vojni proti Italiji«, ki jo je izdala na-
ša Jugoslovanska Matica. V tem oziru
se obetajo presenetljivi uspehi.

Mariborsko pismo.

Dr. Kukovec o organizaciji mariborskeoblasti. — Poslovalnica kmetijske dru-
žbe za Štajersko. — Poštni promet s Slovenskimi goricami.

Maribor, 17. januarja.

Polemika med »Stražo« in »Tabo-
rom« radi organizacije mariborske ob-
lasti se še vedno nadaljuje. V današ-
njem »Taboru« objavlja dr. Kukovec
zopet članek pod naslovom »Opombe k
organizaciji mariborske oblasti«, v ka-
terem odgovarja »Straži« na njeno
aprioristično odklanjanje vzpostave po-
slovanja oblasti. Kukovec se ponovno
zavzema za takojšnjo vzpostavitev poslo-
vanja, kakor je to storil tudi že v svo-
jem odprtem pismu na velikega župa-
na dr. Proja, ko je ta nštopil pred Bo-
žičem svojo službo. Dr. Kukovec ne
more razumeti, zakaj naj bi se oblas-
niška samouprava zametala, in izraža
mnenje, da je temu vzrok nepojmovna-
nje ljudstva, kakšnih koristi mu taka
samouprava lahko prinese. Za podkre-
pitev navaja hrvaški ugled, kjer je
ljudstvo županijske skupščine smatralo
za gosposko sekaturu. Ta zgled pri nas
v Sloveniji seveda ne velja, kajti naše-
ga podeželskega ljudstva absolutno ne
moremo istovetiti s hrvaškim. Svoj
članek zavrzuje: »Smatram torej, da
bode veliki župan zadel na razumeva-
nje, če vzame organizacijo oblasti in
srezo po zakonu od 26. aprila 1922.
energično v roke. Po tem načrtu bode
ustanovili nov srezki urad za sodna
okraja Prevalje in Marenberk recimo v
Dravogradu, za sodne okraje Šmarje,
Rogatec in Kozje recimo v Rogas-
ki Slatini ali v Šmarju, nov srezki urad v

Prelogu v Medjimurju, razdeliti okraj-
no glavarstvo mariborsko v srezke
urade za levi in desni breg, spremeniti
ekspozituro v Dolnji Lendavi in Mozir-
ju v prave srezke urade. Tu ni ovire
niti v pomanjkanju prostora za urade
niti uradnikov. Naše mnenje je, da se
vse te stvari ne dajo urediti kar čez
noč in da bi prehitavanje rodilo le po-
lovljastvo, ki bi stvari več škodovalo
kakor pa čakanje na normalen razvoj.

V kmetijskih krogih se je pojavila
zadnje čase misel osnovanja Posloval-
nice Kmetijske družbe v Ljubljani za
Štajersko s sedežem v Mariboru. O
zadevi so razpravljali strokovnjaki tudi
na svojem zadnjem sestanku ter skle-
nili sprožiti to misel že na občem zboru
Kmetijske družbe za Slovenijo, ki se
bo kakor znano vršil dne 30. t. m. v
Ljubljani. Področje Kmetijske družbe
se smatra v tujakšnih kmetijskih kro-
gih za preveč obsežno in se temu tudi
pripiše pomanjkljiva pomoč podružni-
cam, ki leže na Štajerskem, posebno
pa v Slovenskih goricah, Murskem po-
lju in v Prekmurju. Po osvobođenju se
je delokrog bivše Kranjske kmetijske
družbe enostavno razširil na vso Slove-
nijo, ni se pa temu primerno organi-
ziral tudi njeno poslovanje, oziroma
občevanje s podružnicami na novo pri-
ključenem teritoriju. Radi tega se je že
vsled pretresljajev v svetovni vojni
omajano stalšče štajerskih podružnic

Kmetijske družbe še bolj poslabšalo in
obstoja danes resna nevarnost, da bo
smisel za kmečko strokovno organiza-
cijo sčasoma popolnoma zamrl in da bo
cela vrsta teh korporacij zaspala. Za-
družniki se pritožujejo, da imajo vsled
oddaljenosti sedeža in poslovalnice
centrale Kmetijske družbe in vsled sla-
bih zvez premalo koristi od svojega
sodelovanja, zato se odtegujejo. Opu-
stitev podružnic prevažne kmetijske
organizacije pa bi imela lahko slabe po-
sledice, predvsem nazadovanje splošne
stopnje našega kmetijstva. To bi se da-
lo preprečiti samo na ta način, da bi se
za novo mariborsko samoupravno ob-
last osnovala v Mariboru posebna po-
slovalnica centrale Kmetijske družbe
za Slovenijo v Ljubljani. Taka poslo-
valnica bi imela prvih boljši vpogled v
stanje in potrebe našega štajerskega
kmetijstva, drugič pa bi lažje hitreje
priskočila na pomoč onim, ki bi bili
potrebni pomoči, in tretjič bi tudi šta-
jerski zadrugarji lahko osebno pri njej
opravili svoje posle in bi jim ne bilo
treba hoditi v oddaljeno Ljubljano ali
pa reševati zadeve pismeno, kar reši-
tev vedno zavlačuje. Misel je torej pa-
metna in bi bilo v interesu razvoja na-
šega kmetijstva, ki je v našem narod-
nem gospodarstvu gotovo, vsaj danes
še, najvažnejši faktor, le žetiti, da bi
se čimprej uresničila.

Prometno najbolj zapuščen del Slo-
venije so bile do danes brez dvoma
Slovenske gorice. Sv. Lenart in Sv.
Trojica, dve metropoli tega lepega
ozemlja sta bila takorekoč skoro odre-
zana od ostalega sveta. Kadar je bilo
slabo vreme v te kraje sploh ni bilo
mogoče priti, pa tudi pošto so dobiva-
li včasih komaj vsak drugi ali tretji
dan. Novice, ki so se v svetu dogodile,
so izvedeli Slovenskogorčani komaj
čez tri ali več dni. Svoječasno se je
osnovala neka avtomobilska družba, ki
je vzpostavila reden promet med Mari-
borom in središčem Slovenskih goric.
Radi raznih intrig in drugih vzrokov pa
je kmalu morala prenehati z vožnjami.
Sledila ji je neka druga družba, toda
tudi ta je prenehala in nazadnje je bilo
edino komunikalno sredstvo še tovrni
avtomobil mlekarja Bernharda, ki je po-
leg mleka, če je imel prostora, prepe-
ljal tuintam tudi kakega potnika in po-
što. Po dolgih bojih pa se je sedaj
vendar posrečilo prvotni družbi, ki je
popolnoma v slovenskih rokah, doseči
ugodne pogoje in tudi poštni zakup, ta-
ko da je to vprašanje vsaj zaenkrat
ugodno rešeno. Avtodružba pri Sv. Le-
nartu je sklenila z ministrstvom pošte
pogodbo, po kateri bo prevajala ona
vso pošto za vse poštne urade ob tej
progi. Avtomobil vozi sedaj zopet red-
no vsak dan, tudi na praznike, le ob
nedeljah ne. Baje pa se bo v kratkem
promet še pomnožil, tako da bodo ime-
le Slovenske gorice dvakrat na dan in
tudi ob nedeljah zvezo z Mariborom.

Slovanski svet.

Novi poljski zunanji minister.

Grof Zamojski je edini poljski diplomat,
ki je od konca svetovne vojne ostal vedno
na istem mestu in sicer v Parizu. V teku
teh petih let so se osemkrat menjale poljske
vlade in se izvršile razne rekonstruk-
cije. To pomeni, da je vsaka vlada znala
ceniti sposobnost svojega partiškega za-
stopnika.

Rodbina grofa Zamojskega je ena naj-
starejših poljskih magnatskih rodbin. Grof
Zamojski je edini od starih rodbin, ki igra
veliko politično vlogo v sedanji poljski državi
in to ne v neki reakcijski ali kon-
servativni stranki, temveč v nacionali-
stični narodnodemokratski stranki, kateri je
priladal že v mladosti. Narodnodemokr-
atska stranka se je pričela razvijati v Var-
šavi koncem minulega stoletja, ko je pri-
čela borbo s socializmom in s starim ple-
menitskim konservativizmom.

V začetku vojne je bil Zamojski v Var-
šavi član narodnega odbora, ki je vodil
borbo na strani Rusije proti centralnim
državam. Ko so Nemci zavzeli Varšavo, je
ušel v Rusijo, od tam pa v London in Pa-

prav sedaj jo obdelava Oton Zupančič tudi
v dramski obliki. Tri dni pred smrtjo je
dokončal Jurčič svojo Veroniko. Opliti te-
ga dela ni mogoč. Preje ga je zasenčil smrti-
ni angel. Iz Veronike Deseniške veje slo-
venski duh, kos slovenske grude se drži
tega dela in zato bomo z veseljem segli po
X. zvezku Jurčičevih spisov.

I Deset najboljših knjig. Neki ameriški
list je razpisal nagrado v svrhu ugotovitve,
katerih deset knjig smatrajo njegovi bralci
za najboljše od l. 1900 naprej. Razpisni na-
tečaj se ni zaključil, toda iz do sedaj zna-
nih odgovorov se zdi, da se bo največ od-
govorov glasilo za Wellsov »Načrt pove-
stiv«, Benetove »Pripovedke starih mater«,
Rollandovo »Jean-Christophe« in Hutchin-
sovo »Ko pride zima«.

I Kropotkinov muzej v Moskvi. Kropo-
tkinovo rojstno hišo v Moskvi so na sve-
čan način spremenili v muzej, kjer so shra-
njeni vsi njegovi spisi in knjige v vseh je-
zikih. Med shranjenimi predmeti je tudi nje-
gova žepna ura, v kateri je bil kruti načrt
za njegov beg iz ječe.

— Koncert Glasbene Matice. Skoro
31 let je že poteklo, odkar je naša Glasbe-
na Matica izvajala prelepo glasbeno delo
Antonina Dvořaka »Stabat mater«. Kot
spomin na nje slavno dobo izvajani sve-
tovni sklad za ves večer, je sinoči delo
osvežila in ga ponovila v nabito polni
unionski dvorani, Solisti gđ. Zikova, ga.
Borova, gg. Betetto in Simenc, Matični
zbor in orkester muzike dravske divizijske
so nam pod vodstvom g. kapelnika dr. Jo-
sipa Čerina pripravili lep umetniški užitek.
K podrobnostim izvajanja se še povrnemo.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek 18. januarja. Zaprti.
Sobota 19. januarja. Othello. Izven.
Nedelja 20. januarja ob 3. uri pop.:
Mogočni prstan. Izven. — Ob 8. uri zve-
čer: Hamlet. Izven.

Pondeljek 21. januarja. Mogočni pr-
stan. Red B.

Opera:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Petek 18. januarja: Notredamski zv-
nar. Red F.
Sobota 19. januarja. Gosposvetski sen.
Red D.
Nedelja 20. januarja. Suzanna tajnost.
Mozart in Salieri, Gianni Schicchi. Izven.
Pondeljek 21. januarja. Zaprti.

I Othello. V soboto, dne 19. t. m. se
vzpirajo v dramskem gledališču Shakespe-
pearjeva tragedija »Othello«. Pri tej pred-
stavi igra naslovno vlogo prvič gospod
Puljata. Ostala zasedba ostane neizpreme-
nljena. Desdemona igra gospa Sarčeva,
Jaga g. Rogoz itd. Režijo vodi g. Sest.
I Hamlet se ponovi prvič v tej sezoni
v nedeljo, dne 20. t. m. v glavnih vlogah
nastopijo: Hamlet — Rogoz, kraljica —
Marilja Vera, Ofelija — Wintrova, Polonij
— Lipah, kralj Skrinšek itd. Režijo vodi
g. Sest.

kakor pričakovati velik poset. Predprodaja
vstopnic v Matični knjižarni.

I Edmonde in Jules de Goncourt: Re-
née Maupérin. Prevzel P. V. B. Splošna
knjižnica št. 15. V Ljubljani 1923. Natisnila
in založila Zvezna tiskarna in knjižarna.
Cena broš. Din 15.—, vez. Din 21.— Pre-
vodna literatura zadnje čase med nami
precej narašča. Ta pojav ima dovolj zago-
vornikov in tudi dovolj nasprotnikov. Nam
se vsekakor zdi potrebno, da se naš člo-
vek razgleda tudi po duševnem svetu
velikih narodov. Tak razgled nam more samo
koristiti. Zato je Splošna knjižnica tudi
sprejela v svojo zbirko roman Renée Mau-
périn in je predstavila z njim brata Gon-
court, ustanovitelja francoskega natura-
lizma. Delo je polno fines in zanimivosti,
zlasti v risanju značajev, in bo dobrodošlo
tudi vsem onim, ki se uče francoskega je-
zika, ker jim bo v spremstvu prevoda omo-
gočilo branje izvirnika. Na tak način po-
stane izvirnik že začetniku dostopen, ob-
enem pa čitatelj vidi, kako je mogoče po-
sebnosti prenesti v slovenski izraz. Sicer
pa bo zanimalo življenje, ki ga risata brata
Goncourt v tem delu, tudi naše najširše
kroge. Nemci Francoze slikajo vedno v taki
luči, da bi marsikdo hotel vedeti, kako
gledajo Francozi samega sebe. Renée Mau-
périn prinaša odgovor na to vprašanje.
Skromna cena omogoča nakup knjige, so-
lida oprema pa jo ljubiteljem priporoča.

— Dve Masarykovi knjigi. Ravnokar
smo prejeli drugo knjigo T. G. Masary-
kovih izbranih del »Rusija in Evropa« v

prevodu Stefana Musulina. Ta prvi zvezek
Masarykove »Rusije in Evrope«, katerega
imenuje avtor »Študija o duševnih strujah
v Rusiji, obsega sociološke skice zgro-
vine ruske filozofije in vere. Knjiga obsega
312 strani in stane Din 60.—, na boljšem
papirju Din 70.—. Dobl se v vseh knjižar-
nah in pri izdajatelju: Prosvetna nakladna
zadruga Zagreb, Mošinskova ul. 6. Prva
in druga knjiga Masarykovih izbranih del
(Borba za samoodlobo narodov in Rusija
in Evropa) se dobi pri izdajatelju za
Din 80.—, na boljšem papirju Din 90.—.

I Jurčič Josip, Spisli, X. zvezek. Uredil
dr. Ivan Grafenauer. Slovenski svetec in
učitelj Veronika Deseniška. 1923. Založila
Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. Cena
20 Din, vez. 30 Din. — Grafenauerjeva iz-
daja Jurčičevih zbranih spisov se blizu
svojem koncu. Še dva zvezka in imeli
bomo vse zbrane Jurčičeve spise, zakaj se-
dani X. zvezek je zopet korak bliže izpo-
polnitvi te verzeli, ki vlada na naši sloven-
ski mizi. Dr. Prijateljeva klasika izdaja le
počas napreduje. Izdaja Narodne tiskarne
je že davno razprodana, zato moramo biti
Grafenauerjevega Jurčiča tembolj veseli.
V »Slovenski svetec in učitelj« nas zgodovino,
v čase sv. Cirila in Metoda. Ista iskrena
domovinska ljubez, ki je rodila Jurčičevo
pero v Tugomeru, veje tudi tu in vsake
strani te knjige. Slovenstvo in slovanstvo
sta gonitli sili Jurčičevega delovanja. Ve-
ronika Deseniška obravnava v dramski
obliki kos iz zgodovine celjskih grofov. Ta
snov je potisnila že prvi slovenski pisate-
lj Josipin Turnograjski pero v roko in

riz. L. 1917 je skupno z Dmowski ustanovil v Parizu poljski narodni odbor kot najvišjo poljsko vlado. Dmowski je bil predsednik, Zamojski pa podpredsednik. Ko je odšel Dmowski na agitacijo v Ameriko, je Zamojski vodil sam borbno za osvoboditev poljskega naroda.

Grof Zamojski je znan prijatelj južnih Slovanov. V Varšavi je sprejel vsakega našega človeka zelo ljubezno in gostoljubno.

Pri volitvah za prvega predsednika poljske republike je bil protikandidat Narutowicz, ki je bil izvoljen s pomočjo Nemcev in Židov in ki je moral plačati svojo izvolitev s smrtjo. V novi volilni borbi je zmagal sedanji predsednik Wojciechowski proti Zamojskemu. Sedanjí predsednik je pozval svojega bivšega resnega konkurenta na važno mesto ministra zunanjih poslov.

Monarhistično-fašistični komplot na Poljskem. Razpust fašistične organizacije v Varšavi in aretacija njenih članov je vzbudila veliko senzacijo. Izmed aretiranih se imenujejo: general Galinski, nekdanji častnik poljske armade, ing. Penkoslavski, dalje Gorczyński, organizator poljskih legij, ki so se leta 1915 borile na strani Rusije proti Avstriji in Nemčiji, rezervni stotnik Mihailevski in varšavski veleindustrialec Lesniovski. Poleg tega je predpreiskava dognala, da so na komplotu udeleženi še razne druge odlične politične osebnosti. Iz dokumentov, ki so se našli pri aretiranih, sledi, da so hoteli izvesti državni prevrat in izklicati diktaturo. Za diktatorja je bil določen ing. Penkoslavski, ki bi naj po posrednem prevaru pripravil pogodbo, na kateri bi se proklamirala monarhija. Kraljeva krona Poljske bi se ponudila znani osebnosti poljske aristokracije. Gorczyński je bil določen za najvišjega poveljnika varnostne službe. V organizaciji, ki je pripravljala prevrat, je vladala železna disciplina. Za izdajstvo je bila predvidena smrtna kazen. Zakletev na novo pristopivših članov se je vršila vsak ponedeljek v katekah ob cerkve Vseh svetnikov v Varšavi. Prevarna organizacija je štela samo v Varšavi več tisoč članov in je imela razpršene podružnice v vseh večjih poljskih krajih.

Manjšinsko vprašanje na Poljskem. Na krakovskem kongresu poljske socialistične stranke se je razpravljalo tudi o manjšinskem vprašanju, ki je na Poljskem zelo komplicirano, ker zadeva Žide, ki so raztreseni po vsej državi, in Ukrajince, ki kompaktno prebivajo v Voliniji in Vzhodni Galiciji. Sprejeta je bila na kongresu resolucija, ki poudarja perečo nujnost nacionalnega problema. Pregledanje narodnih manjšin da vodi le v razdor, ki krepi reakcijo, onemogoča demokracijo v razvoju in je v napotje delavskemu gibanju na splošno. Stranka zahteva popolno enakopravnost vseh prebivalcev na teritoriji poljske republike brez ozira na versko ali narodno pripadnost. Stranka mora to mrtvo točko premagati in sama zagrabiti za inicijativo. Oni del ustave, ki daje manjšinam pravico do kulturnih, jezikovnih in šolskih svobod, se ima izvesti. Ustanoviti se ima ukrajinska univerza v Lvovu. Prav tako se naj židom prizna pravica do solstva. Poljska soc. stranka zahteva nadalje v svojih resolucijah, da se da Vzhodni Poljski avtonomija občin in okrajev, obenem pa tudi deželska avtonomija za vse področje, ki je naseljeno z Ukrajinci. Stranka ima stopiti v stik s socialističnimi skupinami narodnih manjšin ter jih pozvati v borbo zoper svoje lastne nacionaliste.

Francoski o makedoncih. Journal des Debats piše v uvodniku: Makedonsko vprašanje je bilo rešeno že na podlagi bukušanske mirovne pogodbe 1. 1913. Beograjska vlada ima popolnoma prav, ako ne dopušta sovjetski vladi nobene kontrole nad makedonskim prebivalstvom. Nezadovoljstvo povzroča le razbojniška četa Todora Aleksandrova. Prebivalstvo samo ni nikdar manifestiralo ogorčenja nad Srbi, ker se zaveda, da ga je osvobodila iz turške sužnjosti srbska in ne bolgarska vojska.

Časopisni glasovi.

»Slovenec« se peča v svojem večerajšnjem uvodniku o »odgovornosti za sklenjeni sporazum«. List pravi, da je iz angleških in italijanskih listov razvidno, da je to delo angleške diplomacije. Francija je skušala ustvariti od nje odvisni blok držav ob Baltskega morja do Jadrana. Afront Anglije proti tej politiki se je pokazal v demonstrativni vojni v Beogradu in Bukarestu. Skovala je tudi blok med Italijo in Španijo, ker se je balja, da bi se Franciji posrečila njena politika. Italija pa je dobila nalogo, da prepreči nasilnostv Male antante na Jadrano, ker bi bila s tem premoč slednje zagotovljena. Jugoslavija pa bi imela za hrbtom med dva mlinska kamna država je prišla med dva mlinska kamna in se je morala vdati. Krivda za to ne leži v sedanosti, marveč v preteklosti, ker nismo iskali zvez z Anglijo in Rusijo. Italija bi danes ne imela take opore in splozrazum bi izgledal nekoliko drugače.

»Slovenski Narod« objavlja uvodnik, ki pravi, da tiči bistvo sporazuma v paktu prijateljstva, ki je poklican, da na podlagi reske žrtve vzpostavi lojalno italijansko politiko v srednji in jugovzhodni Evropi in omogoči popolnoma svobodno gospodarsko življenje Jugoslavije na Jadrani. Pakt pa ne obstoja na papirju, marveč je treba njegove obveznosti izvrševati. Ključ pakta leži v vprašanju, pod kakimi pogoji nam Italija prepušči uporabo reškega pristanišča. Pakt vsebuje več za nas važnih obljub, predvsem lojalno postopanje z našo narodno manjšino. Računati pa ne smemo preveč na »fides italica« in se nismo konsolidirali, da postanemo ravnopraven činitelj na Jadranskem morju.

»Vreme« piše z ozirom na kritiko Radičevega tiska o sporazumu z Italijo, da današnjim voditeljem Hrvatov sploh odreka pravico dolžiti vlado, da je pogrešno ravnanje. Hrvaški tisk dolži danes beograjsko vlado, da je izdala hrvaški življenj in ga prepuščala v eksploatacijo Italiji. To dolžitev izrekajo Radičevci, ki se do sedaj še niso pobrigali za obrambo hrvaških kraljev. Nasprotno je podajal Radič Italijankemu »Secoli« izjave, katerih izvedba bi resnično ogrožala hrvaške interese. Radič je dejal: Ko bi ne bilo več jugoslovanske države na Jadrani pod pruskim militarnim Srbov, ujedinenjem s Francosko zbog skupnih imperijalističnih interesov in bi na mesto te obstojala hrvaška država, osnovana na plebsitu in delovnem razredu, neoborožena in nevtralna, bi sporazum z Italijo ne našel nobenih zaprek, dosežen bi bi korist Hrvatov in Italijanov. »Vreme« zatavlja k tej Radičevi izjavi: Ali bi bila

taka Hrvatska po svojem inapotentnem karakterju bolj zmožna varovati brate, ki se danes ječe pod italijanskim robstvom? Če se pomisli na uveljavljeno pravdo, da je pravica enaka moči posameznih držav, nani ni težko nati odgovor. Sicer je res, da je danes še veliko Slovencev in Hrvatov neodločenih. Toda Srbi ne morejo zato, če jim niso mogli pripomoči do svobode.

Splitška »Nova Doba« piše: Poročali smo že o odstopu poslanca Reiserja na korist dr. Ravniharja na podlagi svedočenja naga sporazuma ob volitvah. Sedaj smo prejeli »Narodni dnevnik«, ki prinaša faksimile tozadevnega sporazuma z lastnorocnimi podpisi Reiserja, dr. Jerjava itd., v katerem se Reiser osebno in demokratska stranka obvezujeta, da bo Reiser dne 1. januarja 1924 odstopil na korist dr. Ravniharja. Reiser in demokratska stranka se v tem sporazumu brezpogojno zavezujejo in garantirata s svojo besedo sigurno izvršitev obvez. Sedaj sta demokratska stranka in Reiser našla neke razloge, da ostane Reiser še nadalje poslanec. Vsi ti »razlogi« pa nikakor ne morejo vplivati na vprašanje izvršitve obvez, ki je v sporazumu brezpogojno izražena. Afera prikazuje primer redke politične in osebne nekorektnosti. Na žalost se tudi v »prečasnih« krajih ne spoštuje morala, kadar je to v korist osebnim in strankarskim vprašanjem.

Politične vesti.

== Madžari so razočarani. »Pesti Hirlap« se z začudenjem vprašuje, kako je mogel Madžarski naklonjen Mussolini skleniti sporazum z Jugoslavijo. Madžari z bojesto gledajo na Italijo, ki jim je obrnila hrbet in zašla v vode njihovih sovražnikov. Italija je dala s tem madžarskim sedesmo še večji pogum za njihovo megalomanijo. S tem je obenem podprla grupiranje balkanskih Slovanov, kar ne more biti v njenem interesu, osebno ne sedaj, ko je Mala antanta zrahljana. List smatra, da je to velik uspeh jugoslovanske politike.

== Nezadovoljstvo na Bolgarskem. Visti o sporazumu so napravile v vladnih krogih in pri makedonstvu velikih globok vtis. Bolgari niso računali, da bo jugoslovensko-italijanski spor tako hitro rešen, še manj pa so mislili na kako zvezo. Računali so, da jih bo Italija v slučaju spora z Jugoslavijo vsaj diplomatsko podpirala. Zemljoradniki so sprejeli vest z velikim zadovoljstvom. Ugledni pristaši Stamboliškega je izjavil, da je Cankovo odklenalo. On je trdno uverjen, da bo Cankov režim v kratkem padel in pride do zmage agrarcev, ki bo zmaga južnih Slovanov.

== Za zboljšanje valute na Francoskem. Upravni odbor splošne strokovne zveze je izdal manifest, ki proglasi vlado odgovorno za rastočo draginjo. Predvidene finančne mere so bile nezadostne. Zveza stavi sledeče predloge: vrnitev aktiv iz inozemstva, kontrola valutnega trga, uporaba dela aktiv za splošno, mobilizacije vse neproduktivne inovine.

== Dvomi o procvitu Reke in Trsta. »Pravo Lidu« poudarja ogromni pomen sporazuma z ozirom na mir med obema sosedoma. Izraža na dvom, da bo mogla italijanska Reka procvitati poleg italijanskega Trsta.

== Francosko-nemška nasprotstva v zasledenem ozemlju. Med Francijo in Anglijo je prišlo radi ustanovitve avtonomne separatistične vlade v Palatinatu do nasprotja. Angleži nečijo priznati francoskega stališča in zahtevajo, da prekine porenjska zavezniška komisija vse stike z avtonomno vlado, dokler se to vprašanje ne reši.

== Sestava novega angleškega kabineta. »Matine« poroča, da je dobil iz privatnih londonskih trgov informacijo, ki pravi, da ni izključeno, da bo sestavljen novo angleško vlado lord Grey. Kralj se bo najbrže držal besedila ustave in pozval k sebi vse tri voditelje največjih strank in jih vprašal, ako razpolagajo z večino. Odgovoriti mu bodo morali z ne. Nato bo baje poveril s sestavo nove vlade lordu Greyu, ki se mu bo morebiti posrečilo stvoriti koalicio med konservativci in liberalci.

== Princ Ciril, ki se je nahajal za časa praznikov pri svojem bratu v Sofiji, je odpotoval s sestro Evdoksijo v inozemstvo. S tem so se izkazale vse vesti o padcu kralja Borisa za neutemeljene.

== Amerika znižala izseljeniško kvoto. Izseljeniški odbor kongresa je odobril predlog za znižanje izseljeniške kvote. Brezpogojno se bodo smeli naseliti naturalizirani državljani, njihovi otroci pod 18. in starši nad 55. leti. Predlog bo predložen kongresu prihodnji teden. Na podlagi tega bo izseljevanje iz naše države v Zedinjene države znatno manjše.

== Afganistanski princ pri papežu. Papež je sprejel afganistanskega princa Hafizullah Kana, brata afganistanskega Emira. V njegovem spremstvu se je nahajala tudi njegova soproga in sestra, ki sta se morali po etični obleči v črno obleko.

== Pomilostitev ruskih socialnih revolucionarjev. Iz Moskve poročajo, da je predsedstvo izvrševalnega odbora zveze sovjetskih republik spremenilo obsodbo ruskih revolucionarjev. Smrtna obsodba, ki je izreklo vrhovno sodišče nad 11 obtoženci, je spremenjena v petletno strogo samoto ječo. Te »pomilostitve« so deležni: Goz, Donski, Gernstein, Hendelman, Lihač, Ivanov, Ratner, Timofeev, Agapov, Altovskij in Ivanova. Ostalim obsojenem se je zmanjšala kazen na pet, oziroma na tri leta.

Noč karnevala!!!

Elegantna društvena drama v 5. dej. v glavni uloži krasotica Natalie Kovanko. 17., 18. in 19. januarja. Kino „Ljubljanski dvor“.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 17. januarja 1924.

Vsem našim cenjenim čitateljem.

Vsak dan prihaja vedno več novih naročnikov za »Narodni dnevnik«. Dokaz, da je ljudstvo komaj čakalo, da dobi list, ki ga bo nepristransko in izčrpno obveščal o dnevnih dogodkih.

Naši nasprotniki dobro vedo, da je »Narodni dnevnik« začel pridobivati najširši krog čitateljev. To jim pa ni po volji. Pričeli so z organizirano agitacijo proti »Narodnemu dnevniku«. Če je tudi ta agitacija včasih presegla meje dopustnosti in dostojnosti, je bila končno opravičljiva iz konkurenčno-trgovskega stališča. Kakor pa vse kaže, se nasprotniki niso zadovoljili s prvotnim načrtom propagande proti »Narodnemu dnevniku«. Šli so še en korak naprej in se sedaj poslužujejo metod, ki spadajo naravnost pod kazenski paragraf. V rokah imamo dokaz, ki to našo trditv na nedvomen način potrjuje. V interesu stvari nočemo pred zaključkom preskave zaenkrat javno in konkretno kaj več povedati o teh nepostavnostih, pač pa bomo čisto odkrito govorili, ko bo čas zato.

Za danes opozarjamo samo naše cenj. čitatelje na možnost, če lista niso redno dobivali, da gre to večidel na rovaš uprizorjene gonje od izvestne strani.

Kdor bi v bodoče ne prejel lista, naj takoj pisмено reklamira. Za tako pismo ni treba plačati poštnine, ako se naslov napiše tako-le:

Reklamacija časopisa.

Upravi »Narodnega dnevnika«

Ljubljana.

Poskrbeli bomo za red na celi črti. Naše prijatelje pa prosimo, da v svojem krogu opozore na naš današnji poziv.

Uprava »Narodnega dnevnika«.

Pošteni demokrati. Prejeli smo daljši dopis ljubljanskega meščana, v katerem se dopisnik upravičeno zgraža nad postopanjem demokratov v vprašanju dr. Ravniharjevega mandata. Demokrati hočejo prikriti svoje besedolovstvo s krčkanjem in pljuvanjem, kakor vedno. Toda tega smo od njih navajeni. Čudimo pa se g. prof. Reiserju, kako se še sploh more pokazati med ljudmi, ko je na tak način snedel svojo besedo. Sicer pa, kako pridemo pristaši in volilci Narodne napredne stranke do tega, da nam ljubljanski demokrati postavljajo proti naši volji poslanca? V pogodbi je bilo popolnoma jasno določeno, kdaj ima prepuštit g. prof. Reiser svoje mesto našemu kandidatu. Če bi ne bilo te pogodbe, bi Reiser sploh ne bil izvoljen in bi ne bil poslanec niti sedaj niti poprej. Mi smo storiili svoje, demokrati pa se s to »pošteno«, da sedaj pljujejo po nas, ki smo im s svojimi glasovi pripomogli do mandata. Dober nauk za prihodnje in za vsakogar, ki bi hotel iti z demokratii!

== Slike kraljice Marije. Prosvetno ministristvo je odredilo, da si morajo vse šole in prosvetne ustanove nabaviti in obesiti v svojih prostorih slike kraljice Marije, katere je napravil akademski slikar g. Tomislav Krizman.

== Novi francoski poslanik v Beogradu. Za francoskega poslanika v Beogradu je imenovan g. Debier namesto dosedanjega poslanika Clementa Simona, ki je imenovan za inspektorja konzularnega in diplomatskega personalnega oddelka v ministristvu zunanjih del.

== Preselitev ministristva zunanjih del. V sredo dopoldne se je preselilo predsedništvo vlade iz dosedanjih prostorov v nove prostore, ki se nahajajo v novi zgradbi ministristva zunanjih del. Gosp. Pašić je bil celo dopoldne v kabinetu g. dr. Ninčiča, ker njegov kabinet se ni bil urejen.

== Smrtina kosa. Dne 16. t. m. je umrl mož stare korenine, ki je preživel skoraj vsa svoja leta v našem mestu kot mali obrtnik — slikarski mojster. Dinter Anton je že leta 1882. spoznal veliko važnost gasilškega poklica in je ostal zvest svojemu človekoljubnemu delu do pozne življenjske jeseni — rojen je bil 1. 1846. Članstvo ga je radi njegovih sposobnosti izvolilo že kmalu po vstopu za četrtega poveljnika in leta 1914 za podčelnika. Kmalu po vojni je postal načelnik. V priznanje za slug je bil imenovan za častnega člana in tudi mestna občina ga je imenovala častnim občanom. Pogreb zaslužnega moža bo danes ob 4. uri popoldne iz Ulice na Grad št. 5. Naj v miru počiva!

== Umrla je v Ljubljani dne 16. t. m. gdč. Franica Mikuz.

== Občni zbor Zveze organizacij magistratnih uslužbencev. Dne 16. t. m. se je vršil občni zbor Zveze organizacij magistratnih uslužbencev. Občnega zbora so se udeležili delegati vseh organizacij. Predsednik dr. Fux je podal poročilo o delovanju Zveze in o sedanjem položaju mestnih uslužbencev. Poročilo je bilo odobreno. Daljša debata se je razvila o vprašanju pragmatike, ki pride v prihodnjih dneh v razpravo v občinskem svetu, ter je dobilo predsedstvo smernice, ki jih naj zastopa glede razprave o pragmatiki. O podrobnejših bodih razpravljale posamezne organizacije. Mnogo nevolje je med uradnistvom povzročila že znana pritožba na pokrajinsko upravo. Tozadevno je bila sprejeta sledeča resolucija: Delegati vseh organizacij zbrani na občnem zboru Zveze organizacij magistratnih uslužbencev dne 16. januarja 1923 z vsi oddolnostjo obsodijo pritožbo na pokrajinsko upravo, zlasti pa glede imenovanja novih uradnikov in plač magistratnih uslužbencev. Konstatiramo, da nam po uvidenosti sedanega občinskega sveta priznane plače niti zdaleka ne zadostujejo za redno preživljanje, mnogokrat niti za najpotrebnejše stvari ne, o nakupu obleke itd. pa sploh govoriti ne smemo. Zato smatramo tako postopanje, ki je naperjeno proti najbolj bedni existenci uslužbencev kot nizkoten akt onli, ki ne vidijo in ne čutijo najhujše bede tisočev. Izjavljamo, da se bo-

demo borili proti vsakemu napadu na našo existenco z vsemi dopustnimi sredstvi, občinski svet pa, ki je znal dosedaj vpoštevati naše težnje, prosimo, da tudi v bodoče vpoštevata žalostne razmere uslužbencev mestne občine in nas pri našem stremljenju podpira.

== Potresni sunki v Dalmaciji. Kakor poročajo iz Dalmacije, je začela v našem Primorju zopet potresna perioda. Največji sunki so se pojavili dne 13. t. m. v okolici Šibenika med Vodicno in Zloselom, kjer so omenjenega dne čutili cel dan 5 večjih in več manjših potresnih sunkov. Še pred tem potresom so se pojavili močnejši potresni sunki v brezgalniški oblasti v Radovistu in Orohovcu pri Boki Kotorski.

== Nova skladišča za šibice. Uprava državnih monopolov je dovolila tovarni za šibice v Rušah pri Mariboru, da otvori dve veliki skladišči in sicer prvo v Ljubljani, drugo v Celju.

== Kandidati za dopolnilne volitve v celinsko komisijo. Zveza trgovskih gremijev, Jugoslovanska obrtna zveza in Zveza obrtnih združenj so postavile za dopolnilno volitev v celinsko komisijo, ki se vrši v nedeljo dne 20. t. m. nastopno enotno kandidatno listo. Ljubljana mesto voli: kot člana: 1. Jelačin Ivan st., trgovec in posestnik. 2. Sušnik Alojzij, trgovec in posestnik. 3. Toni Josip, mesar in posestnik. Kot namestnike: 1. Rozman Ivan, čevljarški mojster in posestnik. 2. Medić Franc, trgovec. 3. K. A. Kregar, trgovec in posestnik.

== Ljubljana okolica voli: kot člana: 1. Zebal Franc, trgovec, posestnik in načelnik gremija za okolico v Rudniku št. 3 pri Ljubljani. 2. Tomšič Ivan, krojaški mojster in posestnik. Verd 99 pri Vrhniki. 3. Pirc Ivan, sodar, posestnik in trgovec. Dravljice št. 99 pri St. Vidu nad Ljubljano. Kot namestniki: 1. Šušteršič Jožef, posestnik, gostničar in mlinar. Seničica št. 1 pri Medvodah. 2. Kos Ivan, mesar, gostničar in posestnik. Vrhnika št. 190. 3. Knez Andrej, posestnik, Suja št. 97 pri Dobrovi.

== Ponesrečeni delavci. Pri kopanju fove v Caterjevi opekarni v Zadržtu pri Celju je podsl plaz zemlje delavca Ivana Rezarja. Mož je dobil težke poškodbe in so ga morali odpeljati v bolnišnico. — V tovarni klubovov »Sešira« v Škofji Loki se je obrazil Franc Leban na stružnem stroju po levi roki. — Sekač tovarne polšitva »Vintgar« v Gorjah Lovrenc Janežič se je vsekval v gozdu v levo mozo. Rana je težka. Drvar Luka Zgaga pa se je vsekval v Bohinjski Bistrici v levo golen. — V tovarni »Titan« v Kamniku je padel delavec Janež Stebi tako nesrečno, da si je pretegnil kite na rokah. — V tovarni upogujenega polšitva Remec in drug v Duplici se je težko obrazil po levi roki pomočnik Josip Juh. — Pri lesni družbi »Vintgar« v Gorjah se je mlzar Ivan Ambrožič na skobelnem stroju težko obrazil po levi roki.

== Železniško ravnateljstvo v Ljubljani je začelo posloovati, kakor znano, s 1. januarjem. Železniško osebje je bilo pridržano v službi, odpuščenih je bilo le nekaj tujih državljanov in na nekaj komunistov, ki so bili po sprejetju zakona o zaščiti države prestopili v službo južne železnice.

== Upokojitve v državni službi. Upokojena sta gd. Jurij Cop, pomočnik direktorja pri oblasni direkciji pošte in telegrafa v Splitu, in Aleksander Valjavec, poslovođa v tobačni tovarni v Ljubljani. Ministrstvo pošte in telegrafa je sprejelo ostavko, ki jo je podal na državno službo Franc Kozak, poštar V. razreda pri poštnem in brojavnem uradu v Ljubljani.

== Poziv političnim strankam. Ker se je pokazala nujna potreba, je ljubljanski mestni magistrat z ozirom na volitve razdelil Ljubljano na 18 volišč, vsled česar je tudi odredil nov prepis volilnih imenikov. Hkrati so se tudi uveljavile vse številne nove oznake posameznih ulic, trgov in cest. Kdor tedaj reflektira na izvod volilnih imenikov, se pozivlje, da se nemudoma zgasi pri vodji stalnega volilnega katastra na magistratu, ker bi bila kasnejša naročila težje izvršljiva.

== Nevešče vesti. Učiteljstvo novomeških osnovnih šol je priredilo v prid »Jugoslovanski Matice« in »Ciril-Metodovi družbi« v soboto ob 8. uri zvečer in ponovilo v nedeljo ob 3. uri popoldne veseliško »Stari grehki«. Igralo se je tudi to pot, kot smo pri našem učitelstvu navajeni, prav dobro. Moralni in materialni uspeh je zadovoljiv. — Prvo, kar čaka novi občinski odbor, bo zidanje osnovne šole. Skandal, ki mu ga ni para, je, da je dolenska metropola brez lastnega šolskega poslopja in da plačuje drago najemnino za skoro 200 let staro razpadajočo — staro gimnazijo. Vsak teden se kaj podere in je treba popravila. Zdal sredi trde zime se morajo popravljati stare peči, da ne zmrznejo učenci in učitelji. Rastoli učenci se mladini vse to gotovo ni v korist! — Trgovska banka, podružnica Novo mesto, menja te dni svojaega ravnatelja. Dosedanji ravnatelj g. Martelanc, vrlo simpatičen gospod, odide na novo službeno mesto v Sloveni gradec. — Pasja steklina se širi po okolici. Pred nekaj dnevi so eskortirali v Zagreb ogrizzonega cigana. Steklega psa, ki je ogrizel tega, so drugi cigani ubili in pojedli. Kaj bo zdaj? — Siro se tudi trebušni legar. V Vavti vasi je več bolnikov ter en mrlič. — Umrla je gospa Avsenek Uršula, vdova po selškem pismonosi. — Na porodu je umrla v nekem ljubljanskem sanatoriju domaćinka, gospa Albina Avsee, roj. Darovec, soproga železniškega uradnika. Fantek, ki je vzel mladi mamič življenje, je zdrav in se počuti dobro. Prezgodaj umrla gospa se je v dekliških letih mnogo udeleževala na našem odru. Imela je krasen glas. Bodi ji lahka zemljica, ostalim pa naše globoko sočutje! — Poštni avto Novo mesto — Brežice že nekaj dni »strajka«. Zdal si ponagaja z osebnimi avtomobilom, ki pa ne more vzeti toliko potnikov. — Tatvine. V večtrgovini z moko Grin na Kraljevi Petrovem trgu so prišli na sled raznim nerednostim. Uvedena je preiskava. V Gornji vasi pri Senicovki se je v kratkem času že drugič oglasil tat. Se je v kratkem času od daleč. Stara, nekdo Zdal baše ni prišel od daleč. Stara, nekdo liko gluha Senicovka se je ob 6. uri jutraj napravljala k maši. Čula je znan neko ropotanje, pa se ni zbržala misleč, da se podede macke. Pa je bil tat, ki je snemal na svinjaka vrata. Te je potem prislil pod okno, splezal krog, utrl šlpo pri šrambi in odnesel kibo masti, ki je bila med oknom. Ker se je že dan, da je skril plen v sneg in ga naslednji večer spravil na varno. Tičku — ali bolje — tičku so na sledu — Veliko zanimanje povzroča tu zadnje dni proces proti topliskemu župniku g. Erzarju, ki je

obtožen falzificiranja hranilne knjižice. Obravnava je bila pretečeni teden preložena. O stvari bomo še poročali.

== Celjske vesti. Volitve v celinske komisije. V nedeljo dne 20. januarja se vrše nadomestne volitve v celinske komisije za dohodnino v času od 7. do 13. ure. Volilni upravičenci, stanujoči v mestu Celje, volijo v uradnih prostorih davčnega okrajnega glavarstva, oni iz okolice pa pri davčnem uradu v Celju. Prvi volijo po dva člana in dva namestnika, drugi pa po tri člana in tri namestnike. — Umrla je v Gaberju posestnica Frančiška Svetel. — Premijera Br. Nušičeve družinske komedije »Svet« se vrši danes v petek ob 20. uri za B-abonement v našem mestnem gledališču.

== Mariborske vesti. Veliki župan dr. Miroslav Ploj je odpotoval danes v Ljubljano. Na to se poda k reparacijski komisiji v Pariz, od koder se čez približno 10 dni zopet povrne na svoje službeno mesto. — Včeraj je na glavnem trgu pes neznane lastnika ugriznil nekoga častnika v nogo. Policijski komisariat opozarja zato na predpis, da se morajo voditi psi na vrvi ali pa morajo nositi nagobčnik. — V soboto dne 19. t. m. se bo vršila v Dravski vojašnici poudna dražba ledn z ribnikov na tezenskem velikem voljskem vežbišču. — Kot nujno osumljena, da sta izvršila več tatvin v Rogaski Slatini in okolici, je orožništvo aretiralo brata Antona in Hinka Heuneg. Izročena sta bila sodišču.

== Nesreča ali samomor v Mariboru. Včeraj bi morala 57letna sestra v tukajšnjem ambulatoriju »Proti-tuberkulozne lig.«, Evgenija Kranjec, peljati večje število tuberkuloznih otrok v Topolišico. Ko pa je ob določenem času ni bilo od nikoder, so jo iskali v mestni okrbovačnici, kjer je imela svojo sobo. Ker so bila vrata zaklenjena, so jih nasilno odprli in našli sobo napolnjeno s svetilnim plinom. Kranjevo pa mrtvo v posteli. Domneva se, da gre za samomor. Kranjeva, ki je bila ločena od moža in ni živela v posebno ugodnih razmerah, je bila kot bolniška sestra prvovrstna moč in s svojim temeljitim strokovnim znanjem krepka opora v ambulatoriju poslujočim zdravnikom. Z vsa vemo in hvalevredno požrtvovalnostjo se je posvečala svojim težki nalogi in bila prava dobrotnica bolnikov. Z njo izgubi PTL moč, ki jo bo težko nadomestiti.

== Ptujске vesti. Božično darilo od Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je dobil Peter Kavčič, dijak V. razreda realne gimnazije v Ptuj. — Provizorčni poštni uradnik Karumos je premečen iz Ptuja v Subotico. — Dne 18. januarja t. l. se vrši v kavarni »Balkan« v Ptuj poslovlmi večer tamošnje damske kapele.

== Jugosloven sodnik v Ameriki. V mestu Ely v Minnesoti so meščani izvolili za sodnika g. Marka Zoretčica iz Vyhodine na Hrvaškem. Zoretič je bil prvotno delavec, pri tem pa si je prislužil toliko denarja, da je otvoril precejšno trgovino. Ko je hotel zadnje čase oditi v domovino, so ga pa meščani izbrali za sodnika.

== Velik prijatelj Jugoslovenov umrl. V Ameriki je umrl velik prijatelj Jugoslovenov, urednik »Providence Journal« in »Evening Bulletin«, ki je med prvimi Američani začel zagovarjati v ameriških listih jugoslovensko vprašanje.

== Mednarodne razstave v Chicagu so se med 14 drugimi narodnostimi udeležili tudi Jugoslovenci, ki so imeli svoje prostore med Čehi in Italijani. Med drugim so priredili Jugoslovenci tudi več zabav z narodnimi plesi in želi pri tem obilo pohvale in priznanja.

Kronika.

== Preiskava proti razpečevalcem ponarejenih 10 dinarskih bankovcev je dovršena in so bili te dni vsi krivci — 2 po številu — izročeni sodišču v Beogradu. Skupno je bilo v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in na Rakeku aretiranih 23 oseb. Od teh je bilo pa 11 izpuščenih na svobodo, ker jim niso mogli dokazati nobene krivde. Med aretiranimi se nahajajo poleg Ignaca Zupaničica tudi Alfons Zornik in Jakob Čelešnik iz Ljubljane in Marij Gabrenja iz Rakeka. Pri vseh aretiranih so našli ponarejenih bankovcev v vrednosti 120.000 Din. Ker so se istočasno pojavili na Rakeku tudi ponarejeni 100 lirski bankovci, preiskuje policija sedaj tudi to zadevo, ker sumi, da je ta družba razpečevala tudi ponarejene lirske bankovce.

== Vlom v Homu. Neznani vlomci so vlomili v stanovanje tesarskega mojstra Franca Urbica na Homu pri St. Rupertu in pokradli črn suknjič, 5 hlač, 6 telovnikov, suknjo, 14 srajc, 2 para čevljev, 2 britvi, pištolo, kloboč, nogavice, 20 škatej vžigalke in hleb kruha, v skupni vrednosti 6000 Din.

== Poneverba. Samski kovač, že večkrat predkovan pri France Brunčič iz Setarove pri Mariboru, je izvalil na goljufiv način od Helene Lorbek v Brestermici črn površnik, kloboč, možko obleko in perilo, od Martina Vidoviča 4 kolesni ročni vozček, od Helene Lorber pa nekaj perila, rižbo, žensko žepno uro in srebrno veržico. V skupni vrednosti 4200 Din.

== Katvina mesa. Dva vlomilca, eden že aretirani Avgust Fomažin in njegov neznan sodrug, ki je pravočasno pobegnil, sta vlomila v kaščo Marije Benegalja v Dol. Gembicu pri Trebeljevem in odnesla za 1300 Din sline in prekalenega mesa. Ukradeno meso so kmalu po vlovu našli

Primorske vesti.

P Novi predsednik tržaškega prizivnega sodišča gr. ufi. Agostino Margara, ki je bil doslej svestnik pri kasacijskem sodišču v Rimu, je bil v torko jutraj slovesno ustoličen.

P Črne srajce za nove pokrajine. Ker se je fašistovska mladina v novih pokrajinah vs vso vneto vrgla na delo za fašistovski cilj, je odločil direktor fašistovske stranke, da odpošlje v znak priznanja v nove pokrajine 1000 črnih srajcev, ki se naj razdelje med najglednejše člane brezplačno. V Trst je uprava že poslala 300 črnih srajcev.

P Izseljevanje na Primorskem. Iz različnih krajev Primorske prihajajo poročila, da se prebivalci, večinoma mladi 20- do 30-letni delavci, izseljujejo bolj kot kdaj prej. Slabe gospodarske razmere, ki jih je povzročila deloma vojna, deloma priključitev k kraljevstvu, jih silijo do tega. Može in fantje gredo za zaslužkom v Ameriko in Francijo, dekleta pa so se začela obračati v Aleksandrijo. Vino, ki je bilo prejšnje čase glavni vir dohodkov, danes ne gre več v denar, Trst in Reka, kjer je dobilo dela prej mnogo naših kraševcev, propadata in dela in zaslužka ni več dobilo. Mnogim zavednim Slovincem zopet fašisti ne pustijo živeti in ne preostaja jim drugo kot da prodajo vse in se izselijo. Pač žalostne razmere, še žalostnejše pa bodo posledice, če bo šlo tako naprej.

P Fašisti. V Dolu pri Opatjem selu so se zbrali zadnje nedelje domači možje in fantje v vaški gostilni. Med njimi so se nahajali tudi župan in občinski svetovalec. Ko se je začela prva slovenska pesem, sta pa vstopila v sobo, kjer so bili zbrani, dva oborožena fašista in z naperjeno puško zahitevala, naj se razidejo. Može in fantje pa so fašista razorožili in ga postavili na hladno. Fašista pa sta takoj obvestila orožnike, ki so prišli takoj na lice mesta, odvzeli fašistom zaplenjeni puški ter župana in tri fantje odpeljali v zapore v Mirno. Med potjo so jih židovsko pretepli in šele drugi dan dva fanta izpustili, enega pa pridržali v zaporu. — V Biljani so izprijeli fašisti pod vodstvom učitelja Siligaja in zdravnika dr. D'Ottonija tamno ljudsko šolo v plesno dvorano. — V Kontovelu se je vršil te dni pogreb neke 12letne deklice. Dekleta iz okolice so se udeležile pogreba v narodnih nošah. To pa ni bilo po godu fašistom in, ker sami niso hoteli proti temu nastopiti, so nasčuvali orožnike, ki so res dekletom v narodnih nošah prepovedali, da bi šle v sprejeto. Mlade kraševke pa se niso dale preplašiti, pa so odločno nastopile v sprejeto kljub prepovedi. Tako spoštujejo Italijani stare navade in običaje, ki so sveti vsakemu še tako barbarškemu narodu.

P Davčni viljak na Primorskem precej hudo pritiska. Srednji kmet, ki je plačeval pokojni Avstriji do 250 K davka, pride danes na leto vsotico 2000—3000 litr, katero mora izročiti vsako leto za razne državne, deželne in občinske davke in določke.

P Iz Gorice. Teci za slovensčino so otvorili gorški Italijani zadnje nedelje. Trgovska šola v Gorici postane avtonomen zavod. Stroške bo krijo ministrstvo 100.000, dežela 20.000, mesto Gorica 16.000 in trgovska obrtna zbornica 4000 litr letno. Upravni šolski svet bo sestajal iz po enega zastopnika države, dežele, mesta in trgovske obrtne zbornice.

Sport.

OBCNI ZBOR S. K. PRIMORJE.

(Nadaljevanje.)

Tajniško poročilo je podal Kuret Marij. Klub šteje 3 častne, 20 ustanovnih, 201 rednih, 720 podpornih članov in 58 članic. Ogromno tajniško delo spričuje število prejetih in odpisanih dopisov, kojih skupno število znaša preko 1150 dopisov in 110 brzojav. Klub šteje 6 sekcij, in sicer: nogometno, lahkootletsko, pavalno, koledarsko, zimskosportno in sabljarsko. Poročilo navaja laskava poročila zagrebških, dunajskih in graških listov glede igrisča kakor tudi kluba samega. Klubova člana Perpar in Valtrici sta nastopila z velikim uspehom reprezentativno na mirovni olimpijadi v Goeteborgu ter števila med prve jugoslovanske internacionalce. Roko v roki s hrvaškimi in srbskimi atleti sta s svojimi uspehi in zmagami najdoslejše manifestirala jugosl. edinstvo ter fizično in psihično silo jugoslovanskega naroda. Gromovit aplavz sledi referentovim besedam, ki omenja nadalje, da je visoko nad nami stojič nasprotnik omenil njih uspehe s tem, da je švedska vojaška godba zaigrala našo državno himno in je na visokem drogu prvič zaplapolala naša trobojnica. Bila sta nadalje tudi bogato obdarovana od švedskega prestolonaslednika. Klub poseduje prvenstvo v moški lahkootletski za Slovenijo, damsko prvenstvo Jugoslavije, pavalno prvenstvo Slovenije, internacionalne zmage koledarskega itd.; v arhivu hrani klub mnogo daril pokalov in zastav.

Blagajnik Zajc poroča, da znašajo klubova pasiva 10.740,80 dinarjev, vendar izkazuje proračun za leto 1924 toliko aktive, da bo sedanjí debet povsem k nič. Celotni denarni promet v preteklem letu je znašal 205.504 dinarjev. O delovanju lahkootletse sekcije poroča Sancin Danilo. Delovanje sekcije izkazuje kar najslabšejo bilanco. Sekcija si je izvajala prvenstvo Slovincem s skoro absolutno večino točk (90) in damsko prvenstvo Jugoslavije z 29 : 7 točkami. Njena člana Perpar in Valtrici sta bila pozvana v jugoslovanske reprezentanco ter sta nastopila reprezentativno v Kopenhagenu in Goeteborgu. Klubovo ime pa sta prošila z uspehi in zmagami na meetingih v Borasu, Oerebro, Skövde, Marienstätt, Stockholm, Helsingborgu in Malmö. Klub se je nadalje udeležil mednarodnih meetingov Haaska in Maratona v Zagrebu. Vseled svojih senzacionalnih zmag v Zagrebu sta dobila Perpar in Valtrici časten poziv v Prago na intern. meeting Slavije, kjer sta tudi častno zastopala slovenski sport. Skupno se je klub udeležil 14 različnih meetingov ter dosegel v teh: 20 prvih, 25 drugih, 14 tretjih in 1 četrto mesto. Moška štafeta si je že drugič priborila pokal »Jutra«. Dame, ki so si priborile prvenstvo Jugoslavije, so po podlegu v tekmi za prvenstvo Slovenije z minimalno razliko točk, handicapirane vsled bolezni dveh najboljših članic. Vkupno so dosegle na 4 meetingih 20 prvih, 20 drugih in 14 tretjih mest. Program za bodoče leto obsega več meetingov v Ljubljani, ter nastope na Dunaju, Pragi, sokolskem taboru v Zagrebu in Beogradu ter udeležbo damske olimpijade. Za olimpijado v Parizu prideta vpoštev Perpar in Valtrici.

O delovanju nogometne sekcije je poročal Brezar R. Sekcija šteje 42 članov in

16 naraščajnikov, ki so razdeljeni v 3 moštva. Odigrala je skupno 50 javnih tekem ter dosegla score 128 : 92 v svojo korist. Stopila je letos prvič tudi v silke z inozemskimi klubi, s katerimi je odigrala 6 internacionalnih tekem ter gostovala v Kapfenbergu, Zagrebu, Čakovcu, Sušaku, Mariboru, Karlovcu in Celju. Prvo moštvo se je nahajalo v pričetku sezone v zelo dobri formi ter doseglo vsjo višek, ko je premagalo, do tedaj v prvenstvu še neporazeno, Ilirijo. Koncem poletne sezone je sekcia nazadovala v II. razred, toda ne vsled lastne krivde, v katerem pa je že dosegla prvenstvo za jesensko sezono. S prihodom trenerja ima moštvo najlepše izgleda za bodočnost.

Poročilo o delovanju pavalne sekcije je podal Savo Sancin. Ostro kritizira delovanje L. P. P., ki je onemogočil tekovanje za prvenstvo Slovenije. Sekcija šteje 117 članov, od katerih je 39 gospodov, 18 dam in 19 naraščajnikov rednih tekmovalcev. Pridelila je v preteklem letu samo 1 tekmo, katere se je udeležila S. K. Ilirija in sicer ob priliki otvoritve mestnega kopališča ter zmagala brez večine svojih favoritov s 48 : 45 točkami. Dosegla je 9 prvih, 3 druge in 5 tretjih mest. Zanimivo je tudi, da štafeta 4 X 50 predpisano, 4 X 100 prosto in 4 X 200 prosto se niso premagane v Sloveniji. Sekcija drži tudi nadalje prvenstvo Slovenije v plavanju in waterpolu ter srebrni prehodni pokal.

Iz poročila koledarske sekcije, ki ga je podal K. Brumat, je razvidno, da je prav lepo napredovala. Imena dirkačev Kosmatin, Hvala, Kozmina so znana tudi preko naših mej. Njeni člani so nastopili v 4 internacionalnih ter 8 prijateljskih in prvenstvenih tekmah. Skupno so dosegli 6 prvih, 4 druge, 1 tretje, 4 četrta, 1 peto, 1 sedmo in 1 deseto mesto. Vsega priznanja vredna je zmaga Kosmatina v mednarodni tekmi Gradec—Čmurek—Gradec, nad znanim dunajskim Internacionalcem Kottlom.

Zimskosportna in sabljarska sekcia sta se ustanovili šele pred kratkim. Pomanjkanje opreme na eni in primerne veščalske na drugi strani je oviralo njih razmah. Kljub temu sta že pričeli s treninji in ko se odstranijo navedene ovire, imata sekciji najlepše izgleda.

Velik je uspeh in razmah, ki ga beleži klub v štirih letih svojega obstoja, kajti v tej kratki dobi se je povzpel med naše najodličnejše klube ter prošil svoje ime in sloves našega sporta tudi preko naših mej. S. K. Primorja želimo tudi nadalje čim največji procvit in mnogo uspehov.

Izpred sodišča.

DRUŽINSKA DRAMA.

V torko se je v vaši pred zagrebškim senatom razprava proti vladni Ahmedu Čvorku, ki je s svojimi vlogi vzmiral Zagreb in okolico in v tem času izvršil nad 130 vlogov, večinoma ob belem dnevu. Nekega starega profesorja je čakal pred njegovo sobo na hodniku in ko je šel starček na stranišče, ga je Čvorkar zaklenil, nato pa se podal v njegovo stanovanje na svoj tatinski posel. Ker ni mogel najti nobenih vrednosti, je z revolverjem prislil starega profesorja, da mu je izročil svoje zadnje pare. V sredo ob 11. uri dopoldne ga je obsodil zagrebški senat za njegova dejanja na 15 let težke ječe. Proglasitvi obsodbe je prisostvovala tudi obsojenčeva žena z malim detetom v naročju. Ko je silila obsodbo, se je med klicem »Jo!« tihot z detetom vred zgrudila in obležala brez zavesti. Prisotni so jo spravili k zavesti in jo dali odpeljati domov. Čvorkar si je vzel 3 dni odloga, rekoč, da ni zadovoljen z obsodbo, ker se ne čuti o vsem krivega, kar se mu je očitalo.

Društvene vesti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Jevnici, r. z. o. z. se bo vršil dne 14. februarja 1924 ob 3. uri popoldne v šoli s sledečim sporedom: Poročilo načelstva in nadzorstva, odobritev računskega zaključka za l. 1923, sklepanje o likvidaciji in volitev likvidatorjev, slučajnosti.

Redni občni zbor »Zveze blaginjskih zdravnikov v Sloveniji« se vrši v nedeljo, dne 20. januarja t. l. ob 11. uri dopoldne v ambulatoriji ljubljanske poslovavnice O. U. Z. D. s sledečim sporedom: 1. Poročilo odbora in revizorjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Razgovor o socialnem varovanju in OUZD. 4. Slučajnosti. — Odbor.

Odbor za gojitev treznosti v Ljubljani ima do preklica svoje redne seje vsak ponedeljek ob pol 17. uri v pisarni zdravstvenega odseka v Ljubljani. — Člani vseh društev, ki žele sodelovati v boju za pobijanje pijančevanja, so k tem sejam vljudno vabljeni.

UGOTOVITVE.

Lepo dekle nikdar ne laže, ker pripoveduje samo svojo verzijo resnice.

Ateist ni niti napol tako brezbožen, kakor zagotavlja. Kristjan pa niti ni napol tako krščanski, kakor bi rad izgledal pred svetom.

SVARILA.

Ako pride mož in zaloputne vrata, se žena jezi. Če pa pride domov in ne zaloputne vrat, žena zdivia.

Varuj se ženske, ki z ustnicami zanika, istočasno pa pritrjuje z očmi.

Kakor hitro veruje ženska v ljubezen moškega, ga takoj obvoji, da ljubi drugo.

Najsrečnejši trenutki v zakonskem življenju so posvečeni spominom.

Zaljubljena ženska je komaj tedaj srečna, ako spozna, da more onesrečiti ljubljenež moža.

KINO TIVOLI

„Bestija v ženi“

I. del: Telefonski klic.

Od 17. do 20. II.

To in ono.

PARIŠKO ŽIVLJENJE V ŠTEVILKAH.

Pariška policija je objavila pred nekaj dnevi interesantno statistiko o pariškem življenju, iz katere objavljamo par podrobnosti.

Kljub draginji, ki tlači Pariz, je bilo leta 1923 otvorjenih v Parizu manj kot 132 novih gledališč, koncertnih in plesnih dvoran. Danes šteje Pariz v vsem 875 plesnih dvoran in samo 607 gledališč in koncertnih dvoran.

Da morejo vsa ta podjetja uspevati, je zasluža tuceti, ki prihajajo v Pariz, kar Francoz je stediiv in skromen. Od 1. januarja do 1. novembra 1923 je bilo izdanih od policije 43.686 tujskih legitimacij. Od tujcev je bilo največ Italijanov (15.550), potem Rusov (6105), Poljakov 4429, Belgijcev 4199 in 3500 Angležev. Število Amerikancev, Spancev, Madžarov, Armencev je bilo med 2 do 3 tisoč, Rumunov, Čehov, Luksemburžanov in Marokancev pa med 1 do 2 tisoč.

Velik del teh tujcev je dal posla policiji in je bilo v vsem aretiranih 2479 in od teh 1101 izgnanih.

Francozi sami potujejo le malo in potnih listov je izdala policija Parizanom 9000 manj kot druga leta.

Prostitutke je štel Pariz 91.104. Toľiko jih je bilo zdravniško preiskanih. Spolno bolnih pa je bilo samo 211. Je to rekordno nizka številka.

Kakor je Pariz razkričan kot mesto greha, tako pa živi Parizan skoraj vzorno. Leta 1923 je bilo v skoraj 4 milijonem Parizu samo 9 detomorov, 7 slučajev zvodnišstva, 48 aretacij vsled tajne prostitucije, 25 slučajev izstavljanja otrok, 19 posilstev, 3207 lahkih in samo 171 težkih tatvin.

Manj ugodno pa je, da se je umrljivost med dojenčki podvojila.

JUNAK POKLICA.

V malem mestecu Ivanovici na Moravskem se nahaja državni zavod za diagnozo in seroterapevtilo. V tem zavodu proizvajajo vsako leto nad 6000 1 raznih cepilnih protistrupov in prečkajo vse mogoče živalske kužne bolezni na do 20 tisoč okuženih živalih. V zavodu proizvajajo zdravilne serume proti raznim živalskim, na ljudi prenosljivim, kužnim boleznim in zdravijo tudi one nesrečnike, ki so zboleli na raznih živalskih kužnih boleznih. Poleg vsega tega se bavijo tudi s teoretičnimi raziskavanji. Vse to ogromno delo vršijo 3 zdravniki. Vsoto težko in tolikan nevarno službo — vsaka ureznina je neizogibno smrtonosna — opravljajo v malem prostoru, ki bi ne zadostoval, če bi bil petkrat večji. Najbolj nevarna pri njihovem delu je naglica, vsled katere je žrtvoval svoje življenje dr. Pulkrabek, podravatelji zavoda. Vsled naglice, s katero je vedno delal, se je ranil in se inficiral z bacili konjske smrkavosti. Kmalu je zapazil posledice, vedel pa je tudi dobro, da je neozdravljiv. Uredil je svoje posvetne zadeve in čaka joč smrti, delal z nezmanjšano delavnostjo dalje. Mesece ni nikomur prožil roke, ne v pozdrav ne v slovo, s komolcem je odpiral in zapiral vrata, da bi nikogar ne inficiral. Vsako zdravljenje bi bilo le pomnoževalo trpljenje in bolečine bolnikov. Prve dni meseca januarja so ga pokopali, padel je kot žrtev svojega poklica.

VEČERNA MOLITEV SLAVNEGA

SLIKARJA.

Fran Hals, haarlemski slikar, čigar dela spadajo med najboljše nizozemske šole, je bil velik čudak. Ljubil je življenje in pil, kot so vedno pili njegovi rojaki. Slikal je naglo in je prebil vse proste ure v gostilni. Vračal se je navadno pijan. Njegovi učenci so ga ljubili in spoštovali kljub njegovemu razuzdanemu življenju. Spremljali so ga celo iz gostilen domov, da ne bi obležal v kakem jarku. Spremljali so ga, sladiči in spravljali v posteljo. Toda kljub temu, da je bil zelo natrkan, je vedno zmoli kratko večerno molitev: »Dobri Bog, sprejmi me med svoje v nebeskem kraljestvu!« V medsebojnih pogovorih so se često vprašali, dali je moljster res sit življenja in si želi smrti. Sklenili so, priti na jasno. Dva izmed najboljših njegovih učencev sta se spravila v višje nadstropje in zvrtila ravno nad posteljo štiri luknje, skozi katere sta spustila v sobo štiri konce vrvi. Medtem, ko je on pil, sta jih privezala k postelji in potem odšla po revnega pijanca v neko zadulho gostilno. Kot običajno sta ga spravila v posteljo in odšla v gornjo sobo, kjer je bilo zbranih še nekaj ostalih tovaršev. Hals je več kot dvajsetkrat ponovil svojo molitev. Medtem so učenci potegnili za vrvi in postelja se je dvigala proti stropu. Kljub meglji, ki je obdajala mojstrstvo močnega, se je Hals vstrasil in prikel vpiiti: »Toda ne danes, ne danes, ljubi Bog!« Čez nekaj let so mu učenci povedali v šali in on jim je zatrdil, da je od tedaj opustil svojo navadno molitev.

Najbogatejši človek na svetu je, kot so ugotovili newyorški listi, Amerikanec, kralj avtomobilov Henry Ford, kojega premoženje je danes vredno 840 milijonov dolarjev. Leta 1923 je moral plačati 34 milijonov dolarjev različnih davkov, njegovi dnevni dohodki znašajo do 400.000 dolarjev.

Maške, ki se postijo v New Yorku je prišla neka gospa Bernstein na policijo in naznanila, da ji je bilo prejšnji dan ukradenih 15 rib. Ko ji je policijski agent rekel, da so »morda njene maške požrle ribe, mu je dama odgovorila: Nemogoče, moje maške so vajene, da jedo ribe samo ob postnih dneh t. j. ob sredah in petkih; tatvina pa je bila izvršena v ponedeljek. Kdor veruje, bo izveličan. Njujorski policisti ne bodo.

Vaja dela mojstra. V Londonu živi neki James Elroy, kateremu so morali že v mladih letih amputirati obe roki. Že kot otrok pa se je začel vaditi, da bi izgubljeni roki nadomestili z nogami in posrečilo se mu je to tako daleč, da danes lahko z nogami je in plie, se sam oblači, piše lahko z levo in desno nogo, je zelo dober strelec, zadnje čase se je celo naučil igrati flavto in se z nogo tudi brij.

Božična pošta v New Yorku. Upravnik new-yorske pošte je izdal poročilo o delovanju pošte pred prazniki in med drugim navedel sledeče številke: Tekom božičnega tedna je imela new-yorska pošta dnevno nad 1 milijon dolarjev denarne prometa. Od te vsote je bilo izplačano samo v New Yorku dnevno 130 tisoč dolarjev. Pri poštnem uradu št. 9, ki oskrbuje pošto za New Jersey in Pensilvanijo, je bilo v petek pred Božičem oddanih 12.000 vrec pisem. Pri poštnem uradu 212 je bilo oddanih 5.770 vrec pisem za New England. Vseled velikega navala je new-

yorška pošta uprava nastavila v tem času 2000 novih, začasnih nameščenecv in najela 200 avtomobilov. V soboto pred Božičem je bilo oddanih na glavni pošti v New Yorku 9 milijonov 850 tisoč pisem, na Božič pa je pripeljal prekomorski parnik »Akylantija« iz Evrope 10.138 vrec božične pošte.

Boj za božjo podobu. V rusko vas Vasilevka v okolici Sviahla je prišla neka ruska ekspedicija, ki je nameravala zapleniti neko božjo podobu. Razjarjeni vaščani so radi tega vse člane ekspedicije umorili. Sovjetske oblasti nameravajo prirediti kazenski pohod.

Novo vojno sredstvo. Švedski inženir Jernberg je izumil aparat, ki proizvaia gosto umetno megljo. Italijanska mornarica baje namerava aparat uporabiti na svojih manjših ladjah.

Zalosten konec silvestrovanja. V Berlinu sta prišla na Silvestrovo v neko prvovrstno restavracijo dva gospoda in naročila večerjo za 16 oseb. Kmalu nato je res prišla družba 8 moških in 7 gospodičen, ki so zavzeli prostore. Le en stol je ostal prazen. Nekaj časa so čakali, da pride še zakesneli, da bo družba zaključena, ker ga pa ni bilo, se je zabava tudi brez njega razvila. Ko je vladalo že veselo razpoloženje, sta se družbi pridružila še dva gosta in povabila navzoče še na neko drugo zabavo. Res so se odzvali povabilu, plačali in šli. Ko so pa prišli na prosto, sta dala neznanu gosta znamenje z žvižgom, pristopila je policija in odpeljala osuplo družbo na zabavo na policijsko ravnanstvo. Gosta sta bila detektiva, družba pa je bila ena najbolj predznih vlomskih družb, ki je strašila po zapadnem delu berlinskega mesta.

Ameriški parnik »Conejos« utonil. Kakor poroča brzobjavna družba iz Carigrada, se je zgodila te dni v Črnem morju strašna nesreča. 6000 tonski novi ameriški parnik »Conejos« je bil na poti iz Carigrada v Odeso ter je skušal ubežati pred viharjem v trapezunko luko. Vseled megle in burje pa je ladja izgubila kurs ter se je z vso silo zaletela v pristaniški svetilnik. Potniški parnik je dobil tako silne poškodbe, da se je v par minutah pogreznil. Vsaka pomoč je bila izključena. Utonilo je tristo ljudi.

Otvoritev Tutankhamenovega groba. Angleski listi prinašajo prva obširnejša poročila o otvoritvi zadnjega prostora Tutankhamenovega groba, ki je bil zaprt nad tri tisoč let. V tem prostoru se nahajajo dragocenosti ogromne vrednosti. Sredi prostora stoji dragocen sarkofag, v katerem počiva nekdanji mogočni vladar. Mumija je shranjena v štirih krstih. Vse štiri krste so zlate in zaprte z zapahli iz cedrovine. Pokrovi so zelo okusno izdelani in posuti z biseri. Mumija sama pa leži v peti krsti, izdelani iz rdečega marmorja. Vsi petiči so še nepokvarjeni. Po znanstvenih ugotovitvah bodo pustili mumijo na tritisočetnem ležišču.

Huda zima v Zedinjenih državah. V severnih in vzhodnih kraljih Zedinjenih držav je nastopil velikanski mrav. V raznih delih so zaznamovali temperaturo 20 do 30 stopinj pod ničlo. Poročila pravijo, da je zmrazilo nad 20 oseb. Črnci zaposleni v tovarnah severnih krajev so morali odpotovati proti jugu.

Ženska razmišljenost. V Lipskem se je dogodil zadnje dni slučaj, ki nam kaže potencirano žensko razmišljenost. Neke dama iz višjih krogov se je mudila v modnem salonu, kjer je merila novo večerno toaletto. V svoji razmišljenosti pa je pozabila zopet obleči svojo obleko in je vrh perila oblekla plašč in se odpeljala s svojim avtomobilom. Na potu se ji je zahotelo zabave in izstopila je pred prvovrstno kavarno in vstopila. Z natakarejvo pomočjo je slekla plašč, gostje v smeh, mlajši nežni spol je začel kričati, dama se ni vedela, zakaj. Slučajno se pogleda v ogledalo in — pade v nezavest. Neke starejša dama jo je oblekla, prišel je rešilni voz in jo odpeljal nezavestno v bolnico. Med tem je pa modistinja, ki je našla obleko, sama hitela na stanovanje, kjer pa je našla moža samega doma, ki ni še ničesar vedel, kaj se je zgodilo.

Najden zaklad. Kakor pravljice se slišijo dandanes zgodbe o najdenih zakladih. In vendar se še vedno najde tuhtam kak skrit zaklad, o katerem se nič ne ve, kdo je bil njegov lastnik in zakaj ga je skrli. Tak zaklad je našla pred kratkim rečna batarica v podstrešju svoje baje v Preski pri Dobernu na Dolenskem. V podstrešju je imela staro skrinjo. Ko jo je odpirala, se je pokrov naslanjal na zidano steno in okružil omet. Tam se je pokazal zazidan lonec. Žena ga je izruvala iz zidu in našla v njem star srebren in zlat denar v vsebini treh litrov. Po večini so takozvani srebrni križevci. Najdeni zaklad bo najbrž zasegal državna oblast, ker so že orožniki vsotvar popisali in menda sporočili o njem na pristojno mesto.

Jubilej modnega lista. Te dni objaja najstarejši nemški modni list, »Der Bazar«, 70letnico svojega obstanka. Jubilejna številka je izšla v peterih jezikih in nam prinaša krasen pregled ženske mode od tiste dobe, ko je »najlepša žena sveta«, cesarica Evgenija francoska, vihrela žezlo mode, pa vse do današnjega dne. List je zelo razširjen ter izhaja stalno v petih jezikih.

POZOR NA »SPORTNI KARNEVAL«
DNE 9. FEBRUARJA T. L.
V NARODNEM DOMU.

Na mesečne obroke po 250.— Din pri
L. BARAGA — Ljubljana
ŠELENBURGOVA ULICA 6/II.

Knjižeynost.

— Zgodovina srbske knjižeynosti. V založništvo g. Kona v Beogradu je izšla »istorija srpske knjižeynosti«, ki jo je napisal pokojni profesor Tihomir Ostojić.

I. A. Linhart: »Zupanova Micka« in »Veseli dan ali Matček se ženi«. Ode 6. zvezek. V Ljubljani 1923. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 140. Cena 20 Din, s poštnino vred 21 Din. Nova izdaja. Šesti zvezek »Ode«, ki ga zalaga Tiskovna zadruga v Ljubljani, prinaša v novi izdaji prvi slovenski komediji, ki jih je duhoviti prosvetljenec Linhart po nemškem ozir, francoskem izvorniku spretno priredil za naše tedanje razmere. Z njima je položil temelj naši dramatični knjižeynosti. Krepko risani značaj, živahen dialog, neprisljuna situacijska komika daleč komedijama trajno vrednost; posebno je dvodeljanka »Zupanova Micka« po svoji preprosti sceneriji in malem številu oseb kakor nalašč ustvarjena za naše manjše odre. Ako nova izdaja ni hotela zabrisati časovnega in privesnega kolorita dobe, v kateri sta igri nastali, se je morala kolikor mogoče tesno nasloniti na Linhartovo prireditev; zato bo dobrodošla tudi našim srednjecolcem pri pouku slovenske zgodovine. Izdajatehve »Pripombe« na koncu knjige poudarjajo pomen obeh komedij in nas seznanjajo z usodo njihovih dosedanjih izdaj.

I. »Knežinja francoske literature«. Ženski list »Eve« je razpisal nagrado, da ugotovi, katera sodobna ženska zasluži naslov »Knežinja francoske literature«. Comtesse de Noailles je dobila prvo nagrado z 2379 glasov, potem madame Colette z 2363 glasov, kot tretja Manele Tinayre s 1300 glasov in nazadnje znana pisateljica Gup s samo 696 glasovi.

Borzna poročila.

Beograd, 17. januarja. Deviz & Dunaj 0.1231—0.1232, Budimpešta 0.13—0.37, Bukarešta 43—43.50, Zeneva 1512—1512.50, London 371.50—372, Milan 383—384, New York 87.25—87.50, Pariz 417—420, Praga 254.25—254.50, Solun 0—168, Sofija 61—64. — Valute. Lire 381—383, francoski franki 420—422, češkoslovaške krone zaključek 253.

Zagreb, 17. januarja. Devize. Dunaj 0.1220—0.1240, Budimpešta 0.31—0.34, Bukarešta 43.50—46.50, Italija, izplačilo 381.25—384.25, ček 380.25—383.25, London, izplačilo 370—373, ček 369.50—372.50, New York, ček 86.75—87.75, Pariz 410—415, Praga 252.25—255.25, Svica 1508—1510. — Valute. Dolarji 85.75—86.75, avstrijske krone 0.1220—0.1240, češkoslovaške krone 251—0.

Curih, 17. januarja. New York 578.25, London 24.61, Pariz 27.25, Milan 25.30, Praga 16.80, Budimpešta 0.0205, Bukarešta 2.875, Beograd 6.65, Sofija 4.125, Dunaj 0.008125, avstrijske krone 0.00815.

Dunaj, 17. januarja. Devize. Beograd 815—819, Berlin 16.20—16.80, Budimpešta 2.41—2.51, Bukarešta 354—356, London 302.50—303.50, Milan 3094—3106, New York 70.935—71.185, Pariz 3267—3283, Praga 207

Gospodarstvo.

Vprašanje inozemskega kapitala.

Vprašanje pritegnitve inozemskega kapitala v naše gospodarstvo je aktualno že dolgo časa in postaja vedno aktualnejše, čim huje nastopa denarna in kreditna kriza.

Pomanjkanje kapitala je za naše gospodarstvo tem usodnejše, ker je to šele v razvoju in potrebuje še mnogo hranilnih snovi. Ogromna razvojna možnost našega gospodarstva počiva. Vsa nepregledna prirodna bogastva leže neizkoriščena ali samo neznatno izkoriščena, ker ni obratnega kapitala.

Tega pri nas že itak primanjkuje, poleg tega pa je še imobiliziran velik del onega kapitala, s katerim razpolagamo. Zato je neobhodno potrebna pritegnitev inozemskega kapitala, če nečemo v razvoju zaostati za ostalimi nasledstvenimi državami.

Gotovo je dolžnost države paziti, da nas tuj kapital ne preplavi in da ne zaustavi našega gospodarstva. Zato moramo pritrčiti raznim zaščitnim odredbam proti nenacijalnemu kapitalu. Te zaščitne odredbe pa ne smejo iti tako daleč, da vzamejo vso vabljivost udeležbe v našem gospodarstvu, kar se je pri nas žal v le preveliki meri zgodilo.

Toda ne samo to. Predvsem je treba dvigniti naš ugled v inozemstvu ter si na ta način ustvariti zaupanje in kredit. V tem pogledu se je pri nas močno grešilo. Naša inozemska informacijska služba ne zasluži tega imena. Zgovoren dokaz o naši malomarnosti v tem pogledu nudi knjižica g. Andoščevića o vzrokih našega diskreditiranja v Ameriki. Iz istih vzrokov, ki nam jemljejo ugled in kredit v Ameriki, smo diskreditirani tudi drugod. Tu je treba na vsak način energično od pomoči in zunanji minister mora z zelo strogim očesom pregledati zasedbo in delovanje naših konzulatov v inozemstvu. Kajti če inozemstvo nima zaupanja v našo državo, če o njej sploh ni ali le slabo ali celo napačno informirano, nam ne bo nikdar dalo svojega kapitala na razpolago, tudi ne, če bi bile sicer prilike še tako vabljive.

Danes so razmere take, da na kredit iz prve roke sploh ne moremo misliti. Dobili bi ga eventualno le s posredovanjem kake države, ki nas dovoli pozna, n. pr. Avstrija. Ta kredit pa je seveda takoj dražji. Toda boljše je nekaj, kakor pa nič. En nauk več, da moramo sami informirati inozemstvo o naših razmerah in sami skušati ustvariti mnenje o nas. Zaenkrat je treba delati s tem, kar se da dobiti, zraven pa skušati doseči izboljšanje in si tudi ustvariti ugodnejše možnosti. Nikakor pa ne smemo čakati prekrizanih rok, da se razmere same izboljšajo. Čas beži, in mi ne smemo zaostajati za drugimi, če jih že prehiteti ne moremo. Zgodovina našega ameriškega posojila pove dovolj: vsaka brezdelnost in indiferentnost pa se bo v bodoče še huje maščevala.

× **Produkcija sladkorja v Rusiji** je znašala do konca novembra 1923 16.054.145 pudov belega kristalnega sladkorja in 95.592 pudov surovega sladkorja. Šest rafinerij je izdelalo do sedaj 114.582 pudov rafiniranega sladkorja. V majem je oddanih 9 tovarn, ki so izdelale 797.246 pudov belega kristalnega sladkorja in 4797 pudov surovega sladkorja.

Padec francoskega franka.

Nemški glas o vzrokih nazadovanja franka.

Preteklo nedeljo je objavil bivši nemški finančni min. Bernhard Dernburg v »Berliner Tageblattu« veleaktualen članek o padcu francoskega franka. Dernburg pravi uvodoma, da noben narod — najmanj nemški — ne želi pospeševati tega procesa ali pa se ga radovati. Zainteresirani parlamentarci in zainteresirano časopisje sta prikrižala francoskemu narodu — (to se pravi srednji sloj: posestniki rent, mali kmetje in delavci) — glavna vprašanja. Na račun teh slojev se danes bogati francoska plutokracija, ki se je zastražila z militarizmom.

Težišče francoskega slabega gospodarstva leži po Dernburgovem mnenju v ureditvi odškodnine porušeni pokrajini. Parola je bila: »Nemec plača itak vse« in potemtakem je bil zakon o obnovi z dne 17. aprila 1919 izdelan v tem smislu. S tem pa se francoska zakonodaja ni akomodirala realnemu stanju. Sedaj bi morala Francija plačati notranjim upnikom silne vsote, ki presegajo ono, kar ima po pogodbi plačati — Nemčija. Skupna vsota odškodnin skupno z obrestmi v iznosu 100 milijard frankov *sloni na bazi izza leta 1919!* Ker je medtem padel francoski frank na 25. odstotek svoje zlate vrednosti, je smatrati omenjeno vsoto kot darilo francoskega naroda svoji plutokraciji. Veleindustrija je pridno črpala iz odškodninskega fonda, pa tudi male, sindicirane družbe so se polastile javnih denarnih sredstev, da ne govorimo o raznih nagradah in gratifikacijah za tisk. Odškodnina v realnem obsegu 30.000 frankov je tako narasla na 780.000 frankov. Če finančni minister marquis de Lasteyrie ne more najti razloga za finančne ali budžetne hibe, se naj informira pri Comité des Forges, Nr. 7, Rue de Madrid. Pojasnila daje g. Pinot. Keynes je izračunal, da so dobili francoski veleindustrijaletci na račun vojne odškodnine 50 do 60 milijard frankov, ljudstvo pa, ki plačuje indirektno davke, mora zato plačati letno 3 milijarde obresti. Valuta, ki je padla na eno četrtno svoje nominalne — o tem so si vsi strokovnjaki edini — se ne da več rešiti... Beda francoskega malega človeka se stopnjuje od dne do dne. Država bo morala vršiti svoje notranje obveznosti, toda to je problem, ki ga nihče ne more razvozlati. Dernburg piše, da se Nemci zgražajo nad načinom, kako so francoski oblastniki pahnili patrijotičen in hraber narod Francije v prepad. Končno izraža upanje, da bo imel padec franka vsaj en pozitivni rezultat: spoznanje, da morajo evropski narodi delati v lepi slogi in skupnosti, ker sicer bodo, ločeni in razdeljeni, gospodarsko propadli. — Članek je vzbudil v francoskem tisku veliko pozornost.

× **Produkcija sladkorja v Franciji** je znašala v prvih treh mesecih kampanje 1923/24 137.165.622 kg rafiniranega sladkorja.

× **Sekvestrirana premoženja v Romuniji** so prešla v upravo in pod nadzorstvo finančnih uprav.

× **Izvozne premije v Rusiji**. V Rusiji nameravajo raztegniti sistem premiranja izvoza tekstilnega blaga, ki obstoja sedaj za trgovino s Perzijo, tudi na trgovino z Litvansko, Estonsko in Letonsko.

Žitno tržišče.

Novi Sad. 15. januarja. Pšenica 335—342,50, ječmen 275 za pivovarne 280—285, koruza 227,50—235, koruza 250—260, moka št. 0 530, št. 5 405, št. 6 320—330, št. 7 270—280, fižol 685—700, otrobi 145—180 Din.

Dunaj. 15. januarja. Pšenica, jugoslovska 3450—3525, rž domača ali češkoslovska 2725—2825, madžarska 2725—2775, ječmen češkoslovski 3000—3350, ječmen za krmo 2300—2500, koruza 2900—3000, nova 2750—2850, moka za kruh, domača 4000—4200, krušna moka prvovrstna 2350—2450, drugovrstna 1900—2000, ržena moka domača, prvovrstna 4250—4350 avstrijskih kron.

Budimpešta. 15. januarja. (V ti-sojih madžarskih kron.) Pšenica (115—120, rž 89—90, ječmen za krmo 88—92, za pivovarne 93—98, proso 85—87,5, oves 100—102, koruza 89—90, repica 220—230, otrobi 60—61, lucerna 5,6—6,5.

Praga. 15. januarja. Pšenica 150—162, rž 125—127, ječmen 135—145, oves 110, koruza 133—135, pšenična moka 0 255, 0 245, za kruh 200, za kruh 170, ržena moka 0 200 češkoslovskih kron.

Atene. 15. januarja. Pšenica 310—320, rž 200, oves 200, ječmen 230, koruza 220, pšenična moka 0 420, I 410 drahem.

Trg s semeni.

Zagreb. 15. januarja. Detelja, rdeča 32—33, lucerna 26—28, repica 50—55, proso 35,0—4, lameno seme 8, leča 12—14, fižol 8—10, zopdnja karfiola 1900, zelje 100—120, koleraba 110—120, špinaca 35, solata 110—120, čebula 90—120, kumare 120, jedilne buče 90—100 dinarjev.

Živilski trg.

Dunaj. 15. januarja. Svinje, (mršave) 25—27, ušebel 26—27, domače svinje 24—26, tisoč avstrijskih kron za kg žive teže.

Praga. 15. januarja. Teleta 12—16, svinje 13—15, Meso: vol 8,50—16,50, bik 12—14, krave 8—14, meso mladih volov in telic 10—13 češkoslovskih kron za 1 kg. — S eno 54—72, slama 32—52 češkoslovskih kron za 100 kg.

× **Naš avoz preko Reke** je znašal v prvem polletju 431.365 metrskih stotov blaga.

× **Naše trgovinske zveze s Francijo** zelo agлно pospešuje naša pooblaščenca trgovinska agencija v Lyonu, ki je osnovala tamkaj muzej jugoslovenskih izvoznih predmetov. Izvozniki naj pošiljajo vzorce svojega izvoznega blaga na naslov Milivoj M. Andrić, Lyon 44 rue Victor Hugo.

× **Akordni sistem v železniških delavnicah**. V sarajevskih železniških delavnicah so uvedli akordni sistem plačevanja delavcev. Uvedba se je zelo obnesla; delavci zaslužio 20—40% več, kakor poprej, rezultat dela pa je še večji.

× **Hrastovega lesa** je bilo izvoženo iz naše države lansko leto 142.560 kubičnih metrov. Dasi Italija ni naš glavni odjemalec hrasta (pač pa za mehkji rezan in stavbni les), je vendar odpadlo nanjo lansko leto 90.450 kubičnih metrov hrastovega lesa.

× **Čekovni promet v naši državi** znaša od svojega početka pa do zadnjega izkaza 2.907.877,000 D.

× **Pridelek moka (opija)** v naši državi je znašal lansko leto 1.500.000 kg. Letos upa poljedelsko ministristvo, da se bo ta pridelek podvojil, ker so bile okupne cene proizvajalcem moka povišane.

× **Občni zbor Narodne banke** v Beogradu se bo vršil dne 10. marca.

× **Povišanje kapitala**. Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani bo sklepal na svojem običnem zboru dne 24. januarja o povišanju svojega kapitala.

× **Vesti o novem investicijskem posojilu**. V Beogradu so razširjene vesti, da prične finančni minister v kratkem pogajanja z nekaterimi finančnimi skupinami za investicijsko posojilo. To posojilo bi se porabilo za zgradbo državnih poslopij, šol in za osuševanje poplavljenih pokrajin.

× **Napovedi za dopolnilno prenosno takso**. Trgovska in obrtniška zbornica nam pošilja v priobčitev: Rok za vložitev napovedi za dopolnilno prenosno takso poteče dne 15. januarja 1924. Ker pa večini

ni bilo mogoče do določenega roka vložiti napovedi, je trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo naprosila finančno delegacijo, naj naroči podrejenim davčnim uradom, da prošnje roka blagohotno rešujejo. Na to prošnjo je finančna delegacija opozorila davčne urade, da je finančno okrajno ravnanje v Ljubljani že predlagalo Generalni direkciji posrednih davkov, da se za vložitev napovedi določen rok podaljša do 15. februarja 1924. Ker je pričakovati, da bo Generalna direkcija temu predlogu ugodila, je finančna delegacija odredila, da davčni uradi v obravnavanju individualnih prošelj za podaljšanje roka, do nadaljnjega počakajo. Hkratu je finančna delegacija opozorila davčne urade, da se izreka kazni zaradi nepravčasne prijave le v slučaju, če se bodo morale stranke s posebnim opominom pozvati, da vložijo napovedi.

× **Vrednostna pisma v Avstriji**. Na podlagi dogovora med finančno in pošto upravo objavlja zvezno ministristvo za finance, da se smejo avstrijski kronski bankovci pošiljati v inozemstvo do zneska 500 tisoč v zaprti predanih vrednostnih pismih.

× **Izganjanje za znižanje premoženjskih cen v Češkoslovaški**. Na konferenci med zastopniki vade in lastniki premoženjov, na kateri so se posvetovali o primeren znižanju cen za premož, so se lastniki izjavili pripravljeni, da znižajo cene premožja za 5%.

× **Poštni promet v Vojvodini vzpostavljen**. Poštni promet v Vojvodini, ki je bil radi snežnih zametov ves teden ustavljen, je sedaj zopet v polnem obsegu vzpostavljen.

× **Kredit nemškimi državnimi železnicam**. Neka skupina angleških bankirjev je dovolila nemškim državnim železnicam kredit 750.000 funtov pod pogojem, da si državne železnice nabavijo za to vsoto angleški premož.

× **Borzu davek v Avstriji** bo po novi vladni davčni predlogi zvišan na več kot še enkratni dosedajni iznos.

× **Rusko žito za Češkoslovaško**. V Trstu je prisel parnik, natovorjen z 30.000 tonami ruskega žita za Češkoslovaško.

× **Primanjkovanje semen v Rusiji**. Ker je lansko leto v Rusiji zelo primanjkovalo semen, so ostale velike ploskve rodovitne zemlje neobdelane. To ploskve so znašale v nekaterih pokrajinah do 50%, v Ukrajini pa celo do 70% površine.

× **Svilarstva čipkarska industrija** se nahaja že dalj časa v ostru krizi, ki se izraža zlasti v precejšnji brezposelnosti in pa v številnih konkurzi.

× **Naidišče nafte na Moravskem**. V južni Moravski so našli bogato nahajališče nafte v bližini Godinga. Dnevna produkcija znaša circa 70 centov surovega petroleja.

DOBAVE.

× **Dobava kletja in svinčnih plomb**. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 4. februarja t. l. oteralna licitacija glede dobave 3800 kg kletja in 1.290.000 komadov svinčnih plomb.

× **Prodaja tračnic**. Pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 5. februarja t. l. dražba starih tračnic.

Senzacionalna aretacija istrskega bandita.

Collarig aretiran v tržaškem kinu »Reclame«.

Ime Collarig nam ni popolnoma neznan. Že večkrat smo imeli priliko čitati o njegovih romantičnih pustolovčinah, ki so obdale njegovo ime s strahom in bojaznijo. Krožil je po istrskih vaseh in primorskih mestih in se preživljal s tatvino in ropi. Končno pa ga je prišla roka pravice v času, ko je v tržaškem kinematografu prisostvoval predvajanju kriminalnih filmov »Beg Johna Sana« in »Otok pustolovčin«, ki so očitno prišli njegovi pokvarjeni naravi. Spoznal ga je nekdo in ga naznanil varnostni oblasti. Medtem, ko se je on nasmajal na menjajočih se slikah, ga je prišlo deset krepkih rok in počil je strel, ki je povzročil paniko med občinstvom. Pojasnilo o aretaciji pa je sledil enoglasen »Ah«.

Banditova povest o izprinenem življenju.

Po aretaciji je bil Collarig prepeljan v neko vojašnico, kjer ga je pričakovala številna množica, ki bi rada osebno poznala zloglasnega bandita. Tja je prišel tudi po-

ročevalce nekega tržaškega lista in ga zaprosil za razgovor. Nasel ga je v neki sobici, obdanega od številnega oročništva. Na divanu je ležalo odvzeto orožje: ročna granata, pištola-repetirka »Steyr« in pas s sto naboji.

Na stavljena vprašanja je govoril z nizkim glasom in mirno. Priporočeval je: »Rok daj se 10. aprila 1900 v Pulli. Po nekaj letih šole sem bil zaposlen pri nekem pulskem mesarju. L. 1915 sem izgubil starše in sem bil militariziran. Odsel sem na Doherdob popravljal streške jarko. Navelič sem se takega življenja in sem zbežal. Potoval je po Avstriji, Nemčiji, Ogrski, dokler ni bil končno prijet v Lipskem in obsojen radi tatvine na pet let ječe. Sedel je v mariborski kaznilnici. Odsedel pa je samo tri leta, ker je bil L. 1920 amnestiran. Vrnil se je v Pulo in vstopil k nekemu mesarju. Radi zopetne tatvine je bil obsojen na 22 mesecev ječe. Toda posrečilo se mu je zbežati skozi kuhinjsko okno, kjer je bil za poslen kot pomagač. Naselil se je v Pulli in hodil običen kot »ljudski ardit«. Vendar pa so ga spoznali in šel je v zapor. Po dveh mesecih pa je zbežal s ponarejenimi ključi. Kmalu pa se je spri z dvema orožnikoma in je enega ubil, drugega pa težko ranil. Nato je pripovedoval, kako je krožil po Italiji in stika za ubežnim orožnikom, da bi ga ubil. Govoril je mirno, brez vsakega notranjega razburjenja. Z isto mirnostjo je pripovedoval o svoji ljubici Legisi, ki pa ni hotela ničesar slišati o zakonski zvezi. Svojo nezvestobo bi nekoč kmalu plačalo s smrtjo. K sreči jo je samo ranil.

Manjše pustolovščine in metamorfoze.

V svoj govor je bandit vpletel vse polno manjših epizod ki ga karakterizirajo. Nekoč se je peljal z ukradenim kolesom iz Bul v Koper. Srečal je orožnike v zelo kritičnem kraju. Sprejeli oni, na levo strm hrib. Brez pomisleka je zagnal kolo po cesti in zbežal v pobočje. Bil je rešen, čeprav je obelžal med skalojem. Zanimivo so tudi njegove metamorfoze. Za časa bivanja v Pulli je obiskoval vse javne kraje. Z ukradenim denarjem si je preskrbel različne obleke, največ pa uniform, ki so se zelo lepo prilagajale njegovemu krepkemu telesu. Hodil je po cestah preoblečen v narodnika, kapetana in izogibal se ni celo orožniški uniformi. S smehom je pripovedoval celo, kako je bil dvakrat obelžen v žensko, in dostavil: »Videl bi, gospod, kako so mi nekateri ljubezivo »hoirali«.

Zasiłanje.

Zasiłanje po policijskih organih je bilo dolgo in ga je očitvno utrudilo. Ponudili so mu jestvin in plače, kar je slastno pozvil. Cesto se je p-ljel za obvezano glavo in roko, kjer je bil ranjen med aretacijo. Zanimivo iz zasiłanja je pripovedovanje o ropu 10.000 lir na škodo pulskega doktorja Licusa. »Videl sem — je rekel — da sem ga gmotno upropastil in sklenil, da mu vrnem ukradeni denar. Pisal sem mu, naj se zgasi pri meni, česar pa ni hotel storiti. Škodati«.

Zanimivo je tudi, kje je Collarig stanoval. Čutil se je najbolj varnega v neposredni bližini orožniških postaj in vojašnic. Z nasmehom je pristavil: »Videl sem jih vedno, ko so me šli loviti«. O orožju pa je izjavil, da ga ima polno skladišče v Pulli, ki ga sicer lahko najde samo on.

Pri zasiłanju je govoril v tržaškem narčju in ni kazal nobenega kesanja. Obljubil je, da bo govoril resnico, kar je tudi izpolnil. Le o svojih »komparatih« je previdno molčal ali pa jih poznal samo pod tem imenom. »Meni je bilo pač vseeno, kako se je kdo imenoval, samo da je bil zanesljiv in vešč svoje obrti«. Energično je zavrnil očitke, da bi kdaj pisal grozila pisma. Obžaloval je tudi smrt nekega junaka, ki se je v šali izdal za Collariga.

KINO „MATICA“.

17., 18., 19., 20. jil.

Najboljši film moderne francoske literature!

„Tajnost Rosette Lambert“.

Kriminalna drama iz pariških krogov v 7 dejanjih.

Oni Drugi.

(The Other Man.)
 Iz knjige: Plain Tales from the Hills.
 When the Earth was sick and the Skies were grey,
 And the woods were rotted with rain
 The Dead Man rode through the autumn day
 To visit his love again.
 (Ko je bila zemlja bolna in nebo sivo
 In gozdovi so bili pregniti od dežja,
 Je Mrtvi Mož jahal skozi jesenski dan,
 Da obišče svojo ljubezno še enkrat.)
 Stara balada.

Že dolgo prej, v sedemdesetih letih, predno so sezidali kako javno poslopje v Simli, so starši omožili Miss Gaurey s polkovnikom Schreiderlingom. On ni mogel biti dosti nad petinideset let starejši od nje; in ker je dobival dve-sto rupij plače na mesec ter je imel še svoj denar, je dobro stal. Bil je iz dobre družine in je v mrzlem vremenu trpel na pljučnih težavah. V vročem vremenu pa je visel na robu vročinske kapi; toda ga ni nikoli zadela.

Razumejte me, da ne grajam Schreiderlinga. Bil je dober mož po svoji uvidevnosti, in dobra volja mu je samo prešla, kadar je bil betežen. To pa je bil kakih sedemnajst dni vsak mesec. V denarnih zadevah je bil napram svoji ženi skoraj darežljiv, kar je zanj jako dosti rečeno. Vendar Mrs. Schreiderling ni bila srečna. Omožili so jo, ko je bila tostar dvajsetih in je bila dala svoje ubogo srcece drugemu možu. Njegovo ime sem pozabil, imenovali pa ga hočemo Oni Drugi. On ni imel ne

denarja ne izgledov. Bil ni niti čeden, in mislim, da je bil pri komšarijatu ali pri transportu. Toda kljub temu ga je ljubila zelo, zelo; in med njima je bila neke vrste zaroka; kar se prikaže Schreiderling in pove Mrs. Gaureyevi, da želi oženiti njeno hčer. Nato je bila ona zaroka razdrta — izprana s solzami Mrs. Gaureyev, kajti ta gospa je vladala svojo hišo jokaje nad nepokornostjo njeni avtoriteti in nad pomanjkanjem spoštovanja njene starosti. Hči se ni vrgla po materi. Ona ni plakala nikoli. Niti pri poroki.

Oni Drugi je prenašal svojo usodo mirno in je bil premeščen v tako slabo postajo, kakor jo je bilo mogoče najti. Morda ga je podnebje tolažilo. Bolehal je na mrzlici in to ga je nemara odvrčalo od druge boleti. Bil je tudi bolan na srcu. Na dva načina. Ena srčnih zaklopnic je bila pokvarjena, kar je mrzlica še poslabšala. To se je pokazalo pozneje.

Nato je minilo dosti mesecev in Mrs. Schreiderlingova je začela bolehati. Ona ni usihala kakor ljudje v povestnih knjigah, toda zdelo se je, kakor da se je prime vsaka bolezen, ki je prišla blizu postaje, od navadne mrzlice dalje. V najboljših časih ni bila nikoli več nego čedna; bolezen pa jo je napravila grdo. Schreiderling je rekel tako. On se je ponašal s tem, da govori, kar misli.

Ko je nehavala biti čedna, jo je prepustil samo sebi in se je povrnil k razvadam svojega samstva. Imela je navado, da je jahala po promenadi v Simli gori in doli, s sivim klobukom skoraj na tilniku in s sramotno slabim sedlom pod sabo. Schreiderlingova da-

režljivost je ustavila pri konju. Rekel je, da je vsako sedlo dobro za tako »brhko« žensko, kakor je Mrs. Schreiderlingova. Nikoli je niso poprosili za ples, kajti je slabo plesala; in bila je tako pusta in nezanimiva, da jo je le redko kdo obiskal. Schreiderling je rekel, da če bi bil vedel, da bo postala tako strašilo po poroki, je ne bi bil nikoli poročil. On je vedno ponosen na to, da govori, kar misli, je rekel Schreiderling!

Nekega dne avgusta jo je pustil v Simli in je odšel k svojemu polku. Nato si je malo pomogla, toda prejšnjega lica ni dobila nikdar. Izvedel sem v klubu, da je bil Oni Drugi na potu sem, bolan — jako bolan — kar na prazno upanje, da tu ozdravi. Mrzlica in srčne zaklopnice so ga skoraj umorile. I ona je o tem vedela in vedela je tudi — kar mene ni zanimalo izvedeti — kdaj bo prišel. En mpec pred poroko sta se zadnjikrat videla. Tu pa pride žalostni del te povesti.

Pozen obisk me je zadrževal v Dovedell-hotelu do mraka. Mrs. Schreiderlingova je vse popoldne nemirno hodila po promenadi gori in doli v dežju. Ko sem šel gori po vozni cesti, me je srečala neka tonga, in moj ponj naveličan dolgega stanja, je prešel v skok. Prav ob cesti, doli pri tonga-uradu, je Mrs. Schreiderlingova, premočena od glave do nog, da je kapalo od nje, čakala na tongo. Krenil sem v klanec, ker me tonga ni brigala; in prav tedaj je začela ona kričati. Obrnil sem se takoj in videl pod svetliko tonga-urada Mrs. Schreiderlingovo, ki je klečala na mokri cesti ob zadnjem sedežu pravkar doše tonge in neusmiljeno vtila. Potem

je padla z obrazom v blato, ko sem prišel.

Na zadnjem sedežu je leseno in trdo, držeče se z eno roko za strešno podporo, sedel Oni Drugi — mrtev, in moča mu je curila od klobuka in brkov. Šestdeset milj premetavanja po klanecu navzgor je bilo preveč za njegovo zaklopnico, mislim. Voznik je rekel: »Ta sahib je umrl dve postaji od Solona sem. Zato sem ga privezal z vrvice, da ne bi padel ven na poti, in tako je prišel v Simlo. Ali mi bo dal sahib bakšis? Ta« je pokazal na Onega Drugega, »bi mi dal rupijo.«

Oni Drugi je sedel z nasmeškom na obrazu, kakor bi bil vesel šale svojega prihoda, in Mrs. Schreiderlingova, v blatu, je začela ihteti. Razun nas štirih ni bilo nikogar v uradu in deževalo je silno. Prvo je bilo, da se spravi Mrs. Schreiderlingova domov, drugo pa, da se prepereč zvezo njenega imena s to zadevo. Voznik/tonga je dobil pet rupij, da poišče bazarsko rickshaw (rikša) za Mrs. Schreiderlingovo. Za tem naj pove tonga-babuju o Onem Druhem, in babu naj potem ukrene, kar se mu zdi najboljšje.

Mrs. Schreiderlingovo sem spravil z dežja pod streho in tri četrti ure sva čakala na rickshaw. Oni Drugi je ostal natančno tako, kakor se je bil pripeljal. Mrs. Schreiderlingova bi storila vse, samo plakala ne, kar bi ji morda pomagalo. Poskusila je kričati, brž ko je prišla zopet k zavesti, in nato je začela moliti za dušo Onega Drugega. Ako bi ne bila tako poštena, kakor dan, bi molila tudi za svojo dušo. Čakal sem na to, da bi jo slišal, kdaj bo to storila, a ni. Potem sem poskusil nieno obleko

nekoliko očistiti od blata. Nazadnje je prišel rickshaw in spravil sem jo sabo — proč — deloma s silo.

Bilo je grozno opravilo od začetka do konca; najbolj pa takrat, ko se je morala rickshaw preiniti med steno in med tongo, in je ona videla pri luči svetilke tisto suho, rumeno roko, ki se je oprijemala strešne opore.

Prišla je domov, ravno ko so vsi šli na ples v podkraljevo vilo — »Peterhoff« takrat — in zdravnik je konstatiral, da je padla s konja, in me jako pohvalil radi točnosti, s katero sem poskrbel za zdravniško pomoč. Ona ni umrla — možje Schreiderlingovega kova poroče žene, ki ne umrjé lahko. One živé in postajajo grde.

O svojem edinem srečanju z Onim Druhim, odkar se je možila, ni nikoli govorila; in ko sta ji prehlad in kašelj, ki si ga je napokala tisti večer, dovolila, da je šla iz hiše, ni nikoli niti z besedo niti z znamenjem namignila, da me je srečala pri tonga-uradu. Nemara ni niti vedela za to.

Imela je navado, da je jahala v dir gori in doli po promenadi na tistem sramotno slabem sedlu in je bila videti, kakor da pričakuje, da bo zdaj zdaj srečala koga, ki bo prišel okoli vogla. Dve leti potem, se je vrnila domov in je umrla, mislim, v Bouramouthu.

Schreiderling, kadar je postajal okajen v menaži, je po navadi govoril o »svoji ubogi, dragi ženi«. On je zmerom dosti dal na to, da govori, kar misli, je rekel Schreiderling!

Prevel — I — 6.

Henry Murger

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

Ko se je bil Rudolf neke nedelje strašno potil v krvi in črnilu nad znamenitim poglavjem o pečnih ceveh, je zlomil pero, ki mu je žgalo prste, in je šel na izprehod v park.

Kot bi ga jezili in vzbujali še njegovo zavist, si ni mogel upati, pogledati enkrat samkrat okoli sebe, ne da bi opazil na vseh oknih, kako kdo kadi.

Na pozlačenem balkonu neke nove hiše je lev v spalni suknji zvečil med zobmi aristokratsko havanko. Nadstropje višje je umetnik pušil predse dehtečo meglo tobaka iz levanta, ki mu je gorel v pipi iz jantaria. Pri oknu neke krčme je ogromen Nemec pil pivo in z mehnično točnostjo odpihal goste oblake, ki so prihajali iz njegove kudrerske pipe. Z druge strani so prihajale gruče delavcev proti mestnim vratom pojoč in s pipami med zobmi. Slednjič so kadili vsi drugi pešci, ki so polnili ulice.

»O joj!« je povzel Rudolf z zavistjo, »razen mene in peči mojega strica kadi ob tej uri vse v stvarstvu.«

In Rudolf je naslonil čelo na ograjo balkona in mislil, kako je življenje grenko.

Naenkrat je začul zvoneč in dolg smeh pod seboj. Rudolf se je nekoliko naprej nagnil, da bi videl, od kod prihaja ta raketa blaznega veselja, in zapazil je, da ga je bil zapazil najemnik spod-

nega nadstropja: gospodična Sidonija, prva ljubimka iz luxembourgškega gledališča.

Gospodična Sidonija je šla najprej na teraso in je vila s kastiljansko spretnostjo med prsti majhen košček papirja, nabasane z rumenim tobakom, ki ga je izvlekla iz vrečice, vezene v žamet.

»Oj! lepa tabatiera,« je šepetal Rudolf v kontemplativnem občudovanju.

»Kdo je ta Ali — Baba?« je mislila na drugi strani gospodična Sidonija.

In mislila je prav po tistem na pretvezo, da bi začela pogovor z Rudolfom, ki je tudi poskušal to storiti.

»Oh! moj Bog!« je vzkliknila gospodična Sidonija, kot bi govorila sama sebi; »Za Boga! kako je to nerodno, da nimam žigic.«

»Gospodična, dovolite, da vam jih ponudim!« je rekel Rudolf in izpustil na balkon par kemičnih žigic, zaviti v papir.

»Hvala lepa,« je odgovorila Sidonija in si prižgala cigareto.

»Moj Bog, gospodična...« je nadaljeval Rudolf, »za majhno uslugo, ki mi jo je moj dobri angel dopustil vam storiti, smem li prositi? ...«

»Kaj! Že prosil!« je pomislila Sidonija in pogledala Rudolfa z večjo pazljivostjo. »Oh!« je dejala, »ti Turki! pravijo, da so nestalni, pa so zelo prijetni. Govorite gospod,« je slednjič rekla in vzdignila glavo proti Rudolfu »česa želite?«

»Moj Bog, gospodična, prosil vas bom vbojame malo tobaka; že dva dni je, od kar nisem kadil. Samo za eno pipo...«

»Rade volje, gospod... A kako naj to storim? Izvolite se potruditi in priti doli!«

»Oh, to mi ni mogoče... Zaklenjen sem, a lahko uporabim prav preprosto sredstvo,« je rekel Rudolf.

In pritrdil je svojo pipo na vrstico in jo spustil do terase, kjer jo je gospodična Sidonija sama prav pošteno nabasala. Rudolf je potem počasi in previdno potegnil svojo pipo kvišku in dospela je do njega brez nezgode.

»Oh, gospodična,« je dejal, »koliko boljša bi se mi bila zdela ta pipa, če bi si jo bil mogel prižgati pri ognju vaših oči.«

Ta prijetna šala je imela najmanj že sto izdaj, a za gospodično Sidonijo ni bila manj lepa.

»Laskate se,« je mislila, da mora odgovoriti.

»Oh, gospodična zagotavljam vas, da se mi zdi lepa kot tri Gracije.«

»Zares, Ali Baba je zelo ljubeznjiv,« je pomislila Sidonija... »Ali ste res Turek?« je vprašala Rudolfa.

»Ne po poklicu,« je odgovoril, »temveč po sili; sem dramski pisatelj, madame.«

In jaz igralka,« je odvrnila Sidonija.

Potem je pristavila:

»Gospod sosed, mi hočete izkazati čast in priti k meni na večerjo, ter preživeti z menoj večer?«

»Oh, gospodična, dasi mi ta predlog odpira nebo, mi je nemogoče sprejeti. Kot sem imel čast, vam povedati, me je zapril stric, gospod Monetti, pečar, ki sem mu sedaj za tajnika.«

»Kljub temu boste z menoj večerjali,« je odvrnila Sidonija; »le poslušajte; vrnem se v svojo

sobo in potrkam na strop. Poglejte na mesto, kjer bom potrkala in našli boste sledove »judeža,« ki je nekoč eksistirал in je bil potem obsojen: poiščite sredstvo, da dvignete kos lesa, ki zapira luknjo, in čeprav bova vsak v svoji sobi, bova skoraj skupaj...«

Rudolf se je takoj lotil dela. Čez pet minut je bila vzpostavljena komunikacija med obema sobama.

»Oh,« je dejal Rudolf, »luknja je majhna, pa vendar bo vedno dovolj prostora, da vam bom lahko dal skoznjo srce.«

»Sedaj,« je rekla Sidonija, »greva večerjat... Pogrnite v svoji sobi mizo, dala vam bom krožnike.«

Rudolf je izpustil v sobo svoj turban, privezan na vrstico, in ga dvignil naloženega z jedmi, potem sta šla pesnik in umetnica skupno na večerjo, vsak v svoji sobi. Rudolf je požiral z zobmi pasteto, z očmi pa gospodično Sidonijo.

»Oj, gospodična,« je rekel Rudolf, ko sta končala obed, »hvala vam, želedec mi je zadoščen. Bi ne zadovoljili prav tako lakoti mojega srca, ki je že del časa tešče.«

»Ubogi dečko,« je rekla Sidonija.

In stopila je na kos pohištva in prinesla prav k Rudolfovim ustam roko, ki jo je ta s poljubli orokovičil.

»Oh!« je vzkliknil mladenič, »kaka škoda, da ne morete storiti kot sveti Dionizij, ki je imel pravico, nositi glavo v rokah.«

(Dalje prih.)

Zvezna tiskarna in knjigarna

Wolfova ul. 1 v Ljubljani Marijin trg 8

Izdeluje vsakovrstne tiskovine, knjige, brošure, poslovne knjige, bloke, note, tabele, vstopnice, razglednice, naročilne knjižice, lično, hitro in po konkurenčnih cenah.

Moderna knjigoveznica.

Oglejte si nove

OLIVER

amerikanske pisalne stroje

po zelo ugodni ceni, kakor tudi razne rabljene stroje pri trvdki

FRANC BAR,

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje št. 5, telefon 407.

PARNA PEKARNA

VILJEM BIZJAK

ima

SVEZE PECIVO

VSAK DAN POPOLDNE OB 14. IN 17. URI

Tovarna na deželi išče za nastop 15. februarja t. l.

saldakontistinjo

starejšo, zanesljivo moč, zmožno slovenskega in nemškega jezika in strojepisja.

Ponudbe z navedbo zahtevane plače pod „Zanesljiva“, na upravo „Narodnega Dnevnika“.

Otvoritev koncesijoniranih učnih tečajev

Sprejemam dame in gospodične v praktičen pouk, v svrhu priloženja si za lastno rabo samostojno izvrševati vsakovrstne modne klobuke.

Nadaljna pojasnila od 10. do 1. popoldne.

Modni salon za damske klobuke

Alojzija Vivod roj. Mozetič.

Ljubljana, Pred Škofljo 21, II nadstr.

Večja množina časopisnega papirja na prodaj.

Kle, pove uprava lista.

Za mladino!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel — barvam ali pastel — barvniki Din 4.—

Črnpeter

staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 4.—

Na novo izšla knjižica:

Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

Toploška

tovarna pločevinastih škafelj

J. Pleško

Ljubljana

Karlovka cesta št. 2

Zbirka opernih in operetnih tekstov.

Izšli so sledeči zvezki:

St. 1. Tajnost.

2. Jenufa.

3. Sevilski brivec.

4. Gorenjski slavček.

5. Mefistofeles.

6. Prodana nevesta.

7. Nižava.

8. Vrag in Katra.

9. Carostelec.

10. Janko in Metka.

11. Zapečatenci.

12. Tosca.

13. Aida.

Izdala in založila

„Zvezna tiskarna in knjigarna“

v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Vsak zvezek stane 4 Din.

Jadranska banka, a. d. Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000.— Rezerva Din 32,515.000.—

Podružnice:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Ercegnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Sibenik

Zagreb

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wlen, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davščino vred.

Slika

pesnika Valentin Vodnika v krasnem okvirju naproday. Ogle-da se jo lahko v upravi lista.

Mesto kontoristke

išče v vseh pisarniških poslih izurjena gospodična v Ljubljani ali bližnji okolici. Gre tudi za nekaj tednov brezplačno. Ponudbe pod »Spretna pisarniška moč« na upravo lista.

Kupim

vsako množino lepega, zdravega krompirja. — Najnižje ponudbe samo za vagonsko naklado prosi na naslov Franjo Golč, Celje, in to dne 12., 16. in 19. januarja t. l.

Štabil motor

na benzin, s 8 konjskimi silami, se proda ali zamenja s manjšim. Ponudbe pod »Motor« na upravo lista.

Stanovanje

suho, čedno, solnčno priprosto in ceno, obstoječe iz sobe, pred-sobe in kuhinje, se zamenja z večjim z 2—8 sobami ter pri-tlikalnimi. Poizve se pri upravi lista.

Nemeblovano sobo

v sredini mesta se išče. Ponud-be pod „št. 240“ na upravo lista.

Meblovano sobo

išče za takoj boljša gospodična event. tudi s hrano. Ponudbe pod »Mir« na upravo lista.

Peč

iz litega železa, velika, pripravana tudi za večje prostore, proda po ceni BOLE, Krenkova ul. 5 v Ljubljani.

Groyer in Trapist sir.

vedno v zalogi po najnižji ceni. se dobi: v Mlekarni Ivan Kos, Bohoričeva ul. 28. Ljubljana.

Važno

za ženske in neveste! Izdeluje se vsakovrstna salonska garde-roba za dame in gospode, naj-moderneje vsakovrstne toalete po meri. Cene znatno znižane. Strankam, ki prinese blago samo, ista postrežba. Brata Brun-skole, Ljubljana, Židovska ul. 5.

Otroški voziček

še rabljen, se ceno proda. Na-slov pove uprava »Narodnega Dnevnika«.

Plavalasi mladenič,

ki hrepeni po iskreni ljubezni in lepem življenju, naj se javi pod šifro »Brez ljubezni ni sreče« na upravo lista.

Stanovanje

prostorna, solnčna lega, sredi mesta se le proti odškodnini zamenja. Ponudbe pod „Zame-na“ upravo tega lista.

Janez Trdinove bajke

I. zvezek, se kupi. — Ponudbe pod »Knjiga« na upravo lista.

Soba,

z dvema posteljama, lepo me-blovano, s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo iščeta dva gospoda. Sobe v sredini mesta imajo prednost. Pismene ponudbe pod „OTON“ na upr. lista.

Umetniške slike

(5 komadov) se radi preselitve prodajo po ugodni ceni. Naslov pove uprava »Narodnega Dnev-nika«

Dve gospodični

inteligentni, muzikální, čedne zunanosti, veliki ljubitelji športa, želita radi pomanjkanja znanja, najraje nemške ali slo-venske korespondence v svrhu duševnega razvedrila s silničmi gospodi, po možnosti z boljimi uradniki. Ponudbe s sliko naj se pošljejo upravi lista pod „Ehra in Sonja“.

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhin-je se išče v sredini mesta. Plača se dobro. Ponudbe pod »Stanovanjska beda« na upravo lista.

Meblovana soba

se išče v sredini mesta za dva gospoda, ki sta celi dan odsotna. Pismene ponudbe pod »Tone-Jože« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Kupim

fotografični aparat 8x9, s zelo dobrim objektivom. Ponudbe prosim na upravo pod »Model«.

Banke, industriji in tovarnariji!

Kdo bi vzel v službo kot praktikanca mladega, izobraže-nega gospoda, absolventa 8 real-ke, izurjen strojepisec, sin to-varnarija, nekoliko večšega že v pisarniških poslih. Ponudbe pod šifro „Ugodeno“ na up. l.

Meblovana soba

s posebnim vvhodom, na perife-rji mesta se odda pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Ugodno“ na upravo lista.

Stabil motor

na benzin in petrolej s 2½ konjskimi silami se proda. Poljska cesta št. 13. Sv. Petra pred-mestje.

Seznanil

bi se s inteligentnim, vsestran-sko naobraznim dekletom iz-pod 20 let v svrhu poznejše ženitve. V poktetv prihajajo le one s neomadeževano preteklo-stjo. Premožanje postranska stvar, kar je zaguarano prvotna eksistenco. Glavni pogoj: harmonija duše in telesa, velika postava in zdravje. Star sem 25 let zelo izobražen, prijetne zunanosti. Ponudbe samo s sliko, ki se diskretno vrne, naj se vpošljejo na upravo „Nar. Dnevnika“ pod šifro „Semira-mis 444“. Anonimno v koš.

Za pisarno

se išče 1 večja ali 2 manjši sobi v sredini mesta s elekt. razsvetljavo in separiranim vvhodom Ponudbe z navedbo cene pod „Januar“ na Aloma Co., Ljubljana.

Išče se

stanovanje, 1 soba s kuhinjo, za mlad zakonski par. Pismene ponudbe na upravo pod »Sta-novanje 10«.

Časopisni papir

na množina, se proda. Kje pove uprava »Narodnega Dnev-nika«